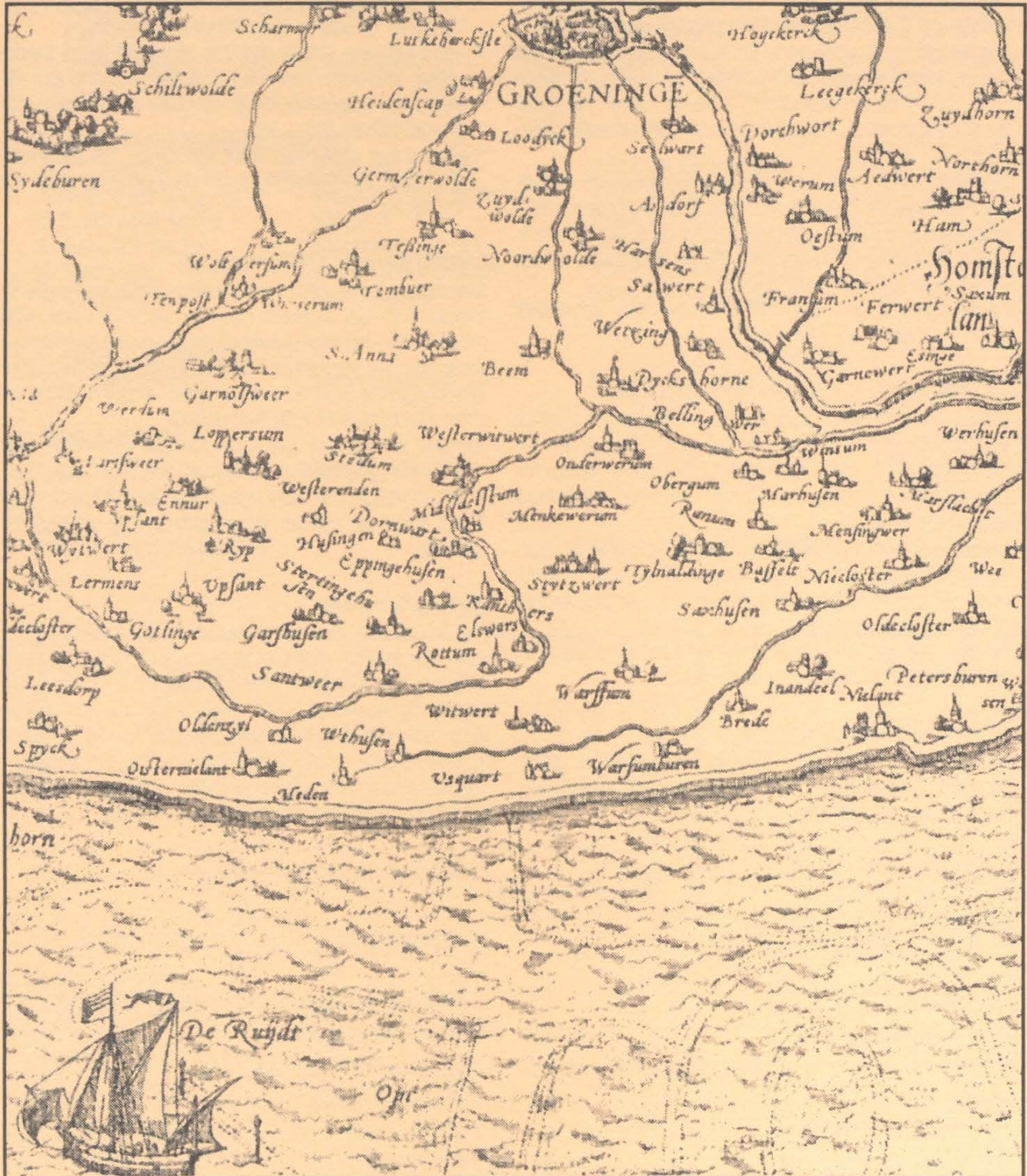

HUPPELDEPUP

AFDELINGSORGAAN

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING
AFDELING GRONINGEN JAARGANG 9 NUMMER 3

HuppelDePup

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en verschijnt drie keer per jaar.

Abonnementen

HuppelDePup wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren middels een bijkomend of gezinslidmaatschap (à € 8,50 per afdeling/lidmaatschap) van de afdeling Groningen. Dit kunt u aanvragen bij de landelijke ledenadministratie: NGV, Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdelingssecretaris.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen op HuppelDePup door overmaking van € 8,50 op girorekening 556 30 62 t.n.v. NGV afdeling Groningen te Hornhuizen o.v.v. 'Abonnement HuppelDePup'.

Opzeggen van losse abonnementen schriftelijk vóór 1 november van het lopende jaar.

Oude nummers en jaargangen

Losse nummers, voorzover voorradig, kosten € 3,00. De jaargangen 1994 t/m 2001 (met index) kosten € 8,50 per jaargang, drie jaargangen kosten € 20,00, vijf € 27,50 en elke volgende jaargang € 4,50.

Deze kunnen verkregen worden door het verschuldigde bedrag over te maken op de hierboven genoemde girorekening o.v.v. de gewenste nummers/jaargangen.

Tevens worden ze (met korting) aangeboden tijdens de afdelingsbijeenkomsten.

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen kunnen auteurs-exemplaren verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Kopij voor HuppelDePup

Kopij voor het volgende nummer **uiterlijk half november 2002** toesturen aan het redactie-adres: **Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen** of via e-mail hjehartog@wanadoo.nl.

Enige spelregels

- Het spreekt vanzelf dat kopij grotendeels betrekking dient te hebben op Groningen.
- Bij voorkeur insturen op floppy (met een afdruk) of duidelijk geschreven/getypt.
- Hoewel we uiteraard blij zijn met elke inzending, worden meerdere bijdragen van één inzender verspreid over diverse nummers van HuppelDePup.
- Te lange artikelen kunnen door de redactie worden bewerkt/ingekort in overleg met de auteur.

Verantwoordelijkheden

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de stukken die zijn voorzien van een naam. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren, in te korten en enigszins aan te passen evt. in samenspraak met de schrijver van het artikel.

Eerder en elders gepubliceerde artikelen worden niet geplaatst. Artikelen worden opgenomen in volgorde van ontvangst en/of belangrijheid, een en ander ter beoordeling van de redactie.

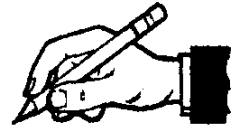
Advertenties

Indien u een advertentie wilt laten opnemen in de volgende HuppelDePup, wordt u uitgenodigd te informeren naar de zeer interessante advertentie-tarieven. De penningmeester mevr. G.J. Kaman-Broekhuizen (tel.: 0595-487074) zal u graag alle benodigde informatie verstrekken. Leden met niet-commerciële advertenties (bv.: te koop aangeboden) krijgen korting.

Website NGV afdeling Groningen:	http://www.ngvgroningen.nl
--	---

Inhoud HuppelDePup	september 2002, jaargang 9 nr. 3
Voorwoord	65
Ter herinnering	65
Nieuwe naam afdelingsblad? . . .	66
Excursie	66
Contactdienst	66
Afdelingsprogramma	67
Agenda	69
Genealogisch voorstellen	70
Van de bestuurstaafel	74
Spin- of tuchthuis	75
Bewoners tuchthuis	79
Groningse jeneverbranders 1808 .	82
Rikkert Wijrdeman	84
Groninger kapiteins te Alblasserdam	87
Nieuws van de archieven	89
Allem@@l digit@@l	90
Boekenrubriek	91
Een bijzondere merklap	92
De onbekende Simon Geukes . . .	93
Vragenrubriek	94

Voorwoord

Op het moment dat ik dit schrijf moet de vakantie nog beginnen. Als u dit leest zit die er voor de meesten van ons weer op en staat het nieuwe genealogische seizoen voor de deur. Wij hebben getracht als bestuur weer een gevarieerd programma voor u samen te stellen. Bij het doorlezen van alle bladen – een voordeel van in het bestuur of de redactie zitten – valt het op dat er veel vacatures zijn bij de andere afdelingen. Gelukkig is ons bestuur, voorlopig, weer even compleet. Ook hebben we redelijk veel knippers/knipsters (hoewel er natuurlijk altijd wel een paar bij kunnen) en vrijwilligers voor speciale projecten kunnen wij ook meestal wel krijgen. Alleen is – voor het eerst in ons negenjarig bestaan – de bodem van de artikelen-schatkist in zicht. Wij willen dan ook bij deze alle mensen, die bij de enquête beloofden een genealogie, kwartierstaat of artikeltje te schrijven, vragen zich aan deze belofte te houden. U vindt het toch niet leuk alleen artikelen van óns in HuppelDePup (HDP) te lezen? Als die naam tenminste blijft. De discussie is wederom, tot ergernis van in ieder geval één bestuurslid, begonnen. Er reageerden diverse mensen op de oproep voor een andere naam, zie elders in dit blad. Het is deze keer weer gelukt om een nummer samen te stellen waar voor iedereen iets in staat. Laten we met zijn allen ons best doen HDP zo te houden. Dus: opsturen die kopij!

Zo vroeg een voorwoord schrijven is ook het noodlot tarten. Vlak voor het ter perse gaan van deze HDP moest onze secretaris Eddy Landzaat om persoonlijke redenen bedanken voor het bestuur. Daarmee is er weer een vacature ontstaan. Heeft u interesse in een bestuursfunctie, lijkt het u wat, wilt u meer weten? Bel dan even met Joop van Campen.

Ter herinnering

Op 8 maart jl. overleed in haar slaap op 91-jarige leeftijd ons trouw lid mevrouw Henny Barkhuis-Bolt. Vanaf het moment dat ze, samen met dochter Frouke, lid werd van de NGV ontbrak ze op geen enkele lezing. Of het moest al zijn omdat ze met vakantie was. Ook op manifestaties, georganiseerd door de vereniging, kwamen ze samen en trouw. Ik herinner me dat mevrouw Barkhuis op de laatste manifestatie waar ze was, in 2001, me enthousiast vertelde dat ze een boek gekocht had met daarin een voor haar onbekende jeugdfoto van haar.

Al vrij snel nadat zij en haar dochter lid werden van de NGV begon zij advertenties te knippen voor de afdeling. Eerst om haar dochter te helpen, maar al snel werd ze vaste kracht. Ze vond het leuk werk en knipte veel en regelmatig. We missen dan ook in haar een zeer gewaardeerde knipster. De coördinator van de knipseldienst en het bestuur van de afdeling spreken hierbij hun waardering uit voor het vele werk dat ze deed.

Naast de genealogie had de historie van het noorden haar grote belangstelling, evenals moderne kunst, het vorstenhuis en postzegels. Ook werkte ze altijd nog in de tuin.

Dochter Frouke gaat door met het knippen van advertenties. We hopen haar nog vaak op de lezingen te zien.

Een nieuwe lente – een nieuwe naam voor HuppelDePup?

In de vorige HuppelDePup (pag. 33) deden wij een oproep om een nieuwe naam voor ons afdelingsblad te bedenken. Daarop zijn door zowel bestuurs- als redactieleden een dertigtal reacties ontvangen. Die lijst met namen is vervolgens door het bestuur ingedikt tot de volgende tien:

Gruno's Generaties
Groningenea
Noorderlicht
Noorder Zoeklicht
Grunneger Schakels

Gens Groningana
Groninger Voorouders
De Golden Raand
Groninger Zoeklicht
HuppelDePup

Aan u nu de keuze!

Stuur uw voorkeur (kan dus ook HDP zijn!) per brief of via e-mail vóór 1 november 2002 naar de redactie van HDP (zie achterin binnenkant omslag).

Excursie naar Oost-Friesland

Op 17 mei jl. was er een excursie gepland naar Emden en Aurich. Helaas kon deze excursie wegens te weinig deelnemers niet doorgaan. Voor een financieel welslagen van de excursie moesten er tenminste 32 deelnemers zijn. Dit aantal werd bij lange na niet gehaald, zodat het bestuur de excursie tot haar spijt heeft moeten afgelasten. Jammer voor onze zustervereniging in Duitsland die ons graag wilde ontvangen en ook jammer voor degenen die zich hadden opgegeven. Het bestuur heeft nog getracht om in plaats van een bus enkele personenbusjes te huren, maar bij alle verhuurbedrijven in de stad Groningen werd bot gevangen. Om met eigen auto's te gaan was geen optie, daar waren toch minstens vijf auto's voor nodig en de ervaring leert dat men in het algemeen nogal terughoudend is om een eigen auto hiervoor beschikbaar te stellen.

Blijkbaar kan er geen zegen rusten op onze afdelingsexcursie, de belangstelling blijkt over het algemeen vrij gering. Nu was de datum dit jaar ook wat ongelukkig, vlak voor Pinksteren, maar in Emden en Aurich kom je ook niet iedere dag. Het bestuur beraadt zich of we in de toekomst nog wel een afdelingsexcursie moeten organiseren. Het bestuur wil nog graag weten of het dit jaar te ver was of te duur en houdt zich aanbevolen voor suggesties die meer deelnemers opleveren.

Van de Contactdienst

T.K.J. Wagenaar, CALS afdeling Groningen.

In een van de vorige nummers van HDP heeft een artikel gestaan over de Contactdienst en internet.

Ondertussen zijn er vele email-adressen verzameld en is de Contactdienst tevens (ten dele) te raadplegen op het internet. Het website adres is: www.contactdienst.nl Daarna is het eenvoudig om de gezochte informatie te verkrijgen.

Tevens worden leden verzocht, die in het bestand staan, indien zij dat wensen, om hun email-adres daar aan te melden, ter vervolmaking van het Contactdienstbestand. Het is ook belangrijk om wijzigingen van email-adressen door te geven. Zo blijft het bestand actueel.

Afdelingsprogramma najaar 2002

Nico de Oude

Alle afdelingsbijeenkomsten in deze periode vinden plaats in de **Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen**, in het verlengde van het hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediep; vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station.

Woensdag 11 september 2002

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Thema : *'T sijn ellendige beenen, die de Armoede moeten draegen'. Armoede, armen en armenzorg in Groningen 1594–1795*

Spreker : drs. A. Buursma

Omstreeks 1600 kende de stad Groningen een uitgebreid stelsel van voorzieningen voor armen, dat in de loop der eeuwen verder werd uitgebouwd tot wat wij nu een uitgebreide "sociale kaart" zouden noemen: gast-, wees- en tuchthuizen, diakonieën en armenscholen.

Is over de institutionele geschiedenis van deze armenzorg al redelijk wat bekend, veel minder aandacht is er tot nu toe besteed aan de armen zelf. Toch zijn er fraaie – vooral 18^e eeuwse – bronnen, die gegevens opleveren over armen in de stad Groningen: bedeedenregisters, opnameboeken van weeshuizen, lijsten van uitbestede kinderen, van bedeelde soldatengezinnen en van tuchtelingen.

Als een tegenhanger van de elitegeschiedenis kan met dergelijke bronnen een "armengeschiedenis" worden geschetst, al zullen vele armen en bijna armen door gebrek aan gegevens buiten beeld blijven. De genoemde bronnen kunnen, hoewel helaas niet gemakkelijk toegankelijk, voor genealogen een schat aan gegevens opleveren. Het is met behulp hiervan mogelijk om het leven van diverse minvermogens gedurende een lange reeks van jaren te reconstrueren.

Naast een beknopt overzicht van armoede, armen en armenzorg in de stad Groningen tijdens de Republiek, zullen de bronnen en hun (on)mogelijkheden worden belicht.

Woensdag 9 oktober 2002

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Thema : *Met kaarten kijken naar leven en beweging*

Spreker : drs. J. Oldenhuis

In deze lezing wil ik u het een en ander vertellen over het wonen en de mobiliteit van de mensen op het Groninger platteland. Dit zal ik doen aan de hand van dia's en kleurensheets van oude kaarten en tekeningen.

We zullen in deze lezing kijken naar de ontwikkeling van dorpen en de vervoersmogelijkheden naar de stad Groningen of naar andere oorden. Verder wil ik aandacht besteden aan het leven in de dorpen en aan hoogtepunten in de loop van het jaar.

Om het verhaal overzichtelijk te houden heb ik gekozen voor Zuidhorn en Aduard en een tamelijk wijde omtrek. Veel dingen die ik over deze streek zal vertellen, gelden in grote lijnen ook voor andere delen van onze provincie.

Zaterdag 9 november 2002

Aanvang : 10.00 uur (zaal open 9.30 uur)

Einde : uiterlijk 13.00 uur

Thema : *Afdelings-Leden-Vergadering en daarna een lezing*

Agenda :

1. Opening.
2. Notulen van de Afdelings-Leden-Vergadering van 13 april 2002.
3. Bestuurssamenstelling. De heer E. Landzaat, secretaris, is ingaande 1 september jl. om persoonlijke redenen uit het bestuur getreden. Het bestuur stelt voor de heer R. Ploeger, secretaris ad interim, te benoemen als secretaris. De functie van 2^e secretaris komt te vervallen.
4. Begroting 2003.
5. Voorbereiding Algemene Vergadering.
6. Verslag najaarsoverleg van 26 oktober jl. door de afdelingsafgevaardigde.
7. Mededelingen en rondvraag.
8. Sluiting.

De agendastukken worden op de Afdelings-Leden-Vergadering ter inzage gelegd. U kunt zich echter ook op deze vergadering voorbereiden door de stukken reeds van te voren telefonisch of schriftelijk bij de secretaris ad interim aan te vragen.

Ten aanzien van agendapunt 3 geldt dat er tegenkandidaten kunnen worden gesteld. Deze kandidaatsstelling(en) dien(t)en uiterlijk één week voor de betreffende vergadering, schriftelijk en ondertekent door tenminste vijf leden, te geschieden bij de secretaris ad interim.

Minilezing : *Een onbekend 17e-eeuws pand in de stad Groningen*

Na afloop van de vergadering zal ons bestuurslid de heer Nico de Oude een korte lezing houden over een 17^e-eeuws pand waarvan delen thans nog goed herkenbaar zijn. Onbekend is wie dit oorspronkelijk ten minste 60 meter lange pand heeft laten bouwen. Wel weten we dat het door de eeuwen heen gediend heeft als woning voor een aantal bekende personen en in de loop der tijd in kleinere woningen opgedeeld is.

Woensdag 11 december 2002

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Thema : *Tot keringhe der wateren*

Spreker : drs. W.H. 't Hart

De geschiedenis van Groningen is door de eeuwen heen duidelijk beïnvloed door het water. De spreker vertelt de boeiende geschiedenis van het ontstaan en het onderhoud van de Groninger zeedijken tot ± 1750.

Aan de orde komen o.m.: hoe werden de dijken gefinancierd, waar kwam het materiaal voor de aanleg vandaan, hoe werd omgegaan met partikuliere, stads en provinciale gronden, en wat was de invloed op de bewoners achter deze dijken?

Voorlichtingsbijeenkomsten voor beginnende onderzoekers najaar 2002

Woensdag 9 oktober van 17.30–19.30 uur (aansluitend lezing om 20.00 uur over het gebruik van kaartmateriaal bij genealogisch onderzoek). Toegang gratis.

Maandag 4 november van 13.30–16.00 uur.

Maandag 9 december van 13.30–16.00 uur.

De Groninger Archieven beschikken over een prachtige, grote studiezaal, waarin veel materiaal ter inzage staat. Als bezoeker kunt u daarin niet altijd snel de weg vinden en alle mogelijkheden overzien. Daarom organiseren wij deze voorlichtingsbijeenkomst, voor onderzoekers die willen beginnen of de draad weer willen oppakken. Aan de orde komen: de algemene gang van zaken rond onderzoek en raadpleging van stukken, en het gebruik van allerlei materiaal en catalogi, zoals de bibliotheekcatalogus. Speciale aandacht is er voor materiaal voor familieonderzoek, dat in de studiezaal staat: genealogische publicaties, akten van de Burgerlijke Stand, bevolkingsregisters, Doop-, Trouw- en Begraafboeken, en allerlei nadere toegangen. Middels opdrachten en met begeleiding leert u snel u weg te vinden in dit materiaal. Deze bijeenkomst wordt verzorgd door studiezaalmedewerkers en bestuursleden van de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afd. Groningen.

Aanmelding

Deelname aan een voorlichtingsbijeenkomst is gratis. Aanmelding kan alleen schriftelijk. Aanmelding is mogelijk tot 1 oktober 2002. Maar ..., deelnemers worden toegelaten in volgorde van ontvangst van aanmelding (tot een maximum van 20 per bijeenkomst). U ontvangt daarna schriftelijk bericht met een verzoek om nadere inlichtingen over uw ervaring en belangstelling, dit in verband met een goede voorbereiding aan onze kant.

Adresgegevens Groninger Archieven:

Bezoekadres: Cascadeplein 4, 9726 AD Groningen

Postadres: Postbus 30040, 9700 RM Groningen

Tel: 050-5992000

Fax: 050-5992050

E-mail: info@groningerarchieven.nl

Website: www.groningerarchieven.nl

Agenda

- 7 sept. Vooroudermarkt in Theater en Congrescentrum *De Tamboer*, Hoofdstraat 17 te Hoogeveen. Van 10-16 uur. Nadere info (o.a. over deelnemende standhouders): <http://users.bart.nl/~adekker>
- 21 sept. ICO (Centrum voor Kunst & Cultuur), Zuidhaege 2, Assen. 's Middags een publieksmanifestatie met activiteiten en tentoonstellingen over rituelen en gebruiken rond geboorte, huwelijk en overlijden. In de verschillende zalen tentoonstellingen, lezingen, films, muziek en verder o.a. historische modeshow. Alles ter gelegenheid van de officiële ingebruikneming van de volledige DrentLias database.
- 5 okt. Mernadag in de museumboerderij Welgelegen bij de borg Verhildersum in Leens, van 10-17 uur. Lezingen door (o.a.) Siemon Reker en Fré Schreiber, en een (boeken)markt met stands van historische verenigingen, musea, boekhandels, etc.
- 26 okt. Dag der Groninger Geschiedenis. Groninger Archieven, van 13-17 uur. Thema: "Vertellingen". Tevens boeken- en informatiemarkt.
- 18 dec. Lezing door Meindert Schroor over *Stadstaat en gemenebest, een half millennium verschillen en overeenkomsten tussen Groningen en Fryslân*. Groninger Archieven, 20.00 uur. Organisatie: *Stad & Lande*.
- 17 mei 2003 "Genealogie na 2000", 50^e Genealogisch Dag van de NGV, Jaarbeurs Utrecht, Beatrixzaal; georganiseerd door de afdeling Computergenealogie van de NGV. Speciale aandacht voor "bronnen".

Genealogisch voorstellen

Eddy Landzaat en Antonia Veldhuis

Nieuwe leden stellen zich voor

A. (Henk) Panjer, lidmaatschapsnummer 117291

Dhr. Panjer is 42 jaar en woonachtig in Beverwijk. Hij is ladingmeester bij Corus. Hij doet al twaalf jaar onderzoek naar de familie Panjer uit Groningen. Hij is verder lid van de Historische Vereniging Wieringen. Als hobby zingt hij nog het hoogste lied bij zeemanskoor "De Raddraaiers".

A.G.J. Deisz; lidmaatschapsnummer 122957

Dhr. Deisz is 68 jaar en woonachtig in Haren. Hij is al heel lang bezig met genealogisch onderzoek, maar dit werd tot voor kort wat gehinderd door zijn beroep als zeevarende. Naast heraldiek en streekhistorie richt zijn onderzoek zich met name op de eigen familie. De familie Deisz komt na 1809 in verschillende plaatsen in de provincie voor. Daarvoor echter kwam de familie uit Zuid-Duitsland (DTB tot 1649 onderzocht) en Hongarije (nog niet onderzocht). Andere namen in de familie zijn Toxopeus, Aeilkema, Bouwman, Bos, Post, De Boer, Dijkstra, Kajer, Heinema, Hijlkes en Tammes.

N. (Netty) van der Deen-Flikkema; lidmaatschapsnummer 128525

Mevr. Van der Deen zag in 1948 het levenslicht. Zij is in 1997 begonnen met haar onderzoek naar de voorouders van haar en haar man. Toch ligt de focus met name op haar eigen voorouders (o.a. Flikkema, Busscher, Scholtens, Datema, Berghuis, Ritsema, Feenstra, Haver, Draai, Bos, Maring, Ekkens, Walberg, Medema, Sikkens en Koning), aangezien van haar mans familie al een familieboek is verschenen. Zij registreert haar gegevens met het programma Pro-Gen.

Emailadres: netty@vander-deen.myweb.nl

E. (Evert) van Dijken; lidmaatschapsnummer 128590

Dhr. Van Dijken is 51 jaar en woonachtig in Houten. Hij is administratief medewerker, maar nu in de WAO. Sinds 2½ jaar is hij bezig met streekhistorie en onderzoek naar de eigen familie. Inmiddels heeft dit een bestand opgeleverd van zo'n 5000 namen en wordt de focus verlegd van de kwartierstaat naar de grootouders. Dit levert onderzoek op naar de families Van Dijken (Groningen, Noorddijk en het Drentse veen), Hugen (Overijssel, Drenthe), Katuin (Vlagtwedde, Westerwolde, Drenthe) alsmede Wijnhold en varianten (Westerwolde, Oude Pekela, Drenthe).

Dhr. Van Dijken is tevens vriend van het CBG en lid van de Vereniging voor Genealogie en Historie Westerwolde.

De resultaten zijn te zien op: <http://home.hccnet.nl/e.van.dijken>

E-mail: e.van.dijken@hccnet.nl

H. (Henk) Dalmolen; lidmaatschapsnummer 129206

Dhr. Dalmolen is woonachtig in Groningen en technisch specialist van beroep. Hij doet sinds anderhalf jaar onderzoek naar de eigen familie. Dit betreft de familie Dalmolen en naamsvarianten (Grootegast, Noordwijk), Kerbof/Kabof (Delfzijl, Termunten), Hoeksema (Norg, Roden), Massier (Slochteren, Siddeburen) en Staal (Oldekerk). Hij is vriend van het CBG. Andere hobby's zijn pianospelen, tennis, fotografie en computeren. E-mail: dalmolen@xs4all.nl

T. Slijfer; lidmaatschapsnummer 125659

Dhr. Slijfer is 56 jaar en woonachtig in Groningen. Hij is commercieel manager van beroep. Hij is al zo'n 25 jaar met onderzoek naar de eigen familie bezig. Met name de familie Slijfer (met talloze naamsvarianten), Corman, Lefferts, Marcus en Dories komen daarbij aan de orde. Andere hobby's zijn lezen, klussen en het verzamelen van postzegels.

H.J. Timmer; lidmaatschapsnummer 129198

Dhr. Timmer doet sinds drie jaar genealogisch onderzoek naar zijn eigen familie. Daarbij komen met name de familie Timmer uit Heiligerlee en omtreken en de families Zwart en Bultema, beiden uit Uithuizen, voor het voetlicht.

A. Westers, lidmaatschapsnummer 129216

Dhr. Westers is 74 jaar en conservator van het Kapiteinshuis Pekela te Nieuwe Pekela. Hij is woonachtig in Groningen. Hij doet al meer dan vijftig jaar onderzoek, waarbij niet alleen de eigen familie maar ook streekhistorie aan de orde komen. Verder doet hij onderzoek naar kapiteins en hun schepen te Pekela. Het verzamelde materiaal wordt gebruikt voor publicatie en voor de documentatieafdeling van het Kapiteinshuis.

P.G. (Paulien) Bousema; lidmaatschapsnummer 129240

Mevr. Bousema is 63 jaar en woonachtig in Groningen. Zij doet al zo'n 10 jaar onderzoek naar de eigen familie. Door samenwerking heeft dit inmiddels geresulteerd in een drietal boekwerken. Thans is zij bezig met onderzoek naar de families Bellinga (Groningen, Veendam, Drenthe), Reinhard (Friesland), Schuurman en Kleveringa (beiden Tolbert, Leek). E-mail: p.bousema@castel.nl.

T. (Teijo) Doornkamp

Hij is 31 jaar en woonachtig in Peize. Hij is manager bij Vertis, een ICT-bedrijf. Hij is getrouwd en gezegend met twee zonen. Hij doet onderzoek zijn eigen voorouders (familienamen Doornkamp, Kuper, Potter, Van Iren, Telkamp, Ossel/Orsel/Ursel, Meins, Eelsing) alsmede de nazaten van Dirk Jürjens en Engel Hinderks (Irhove 1720 / 1722). Onderzoek brengt hem veelal in Westerwolde (veelal Bellingwolde) en Ost-Friesland (Wymeer, Ihren, Ihrhove, Stapelmoor, Heerenland, Rhaudefehn). Andere hobby's: bridge, (bord)spelen, lezen, muziek en zaalvoetbal.
E-mail: DoornkampT@zonnet.nl.

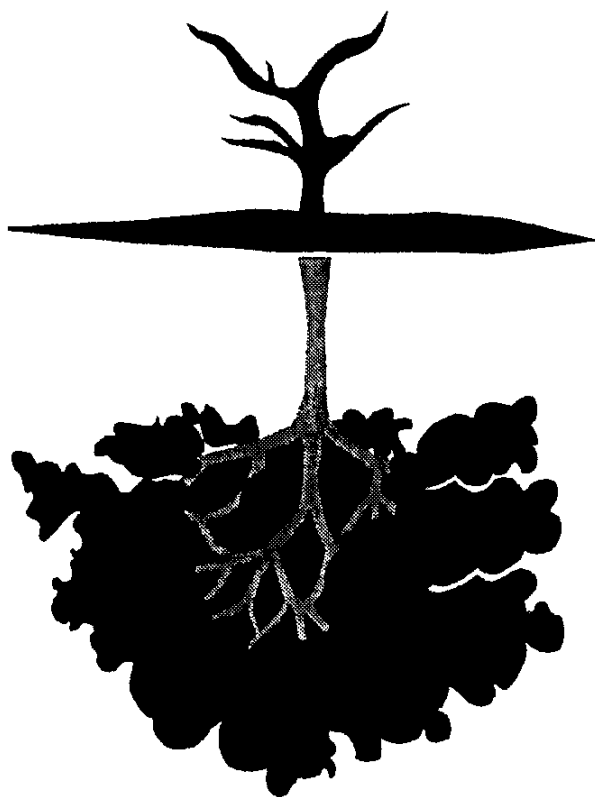
Trouwe leden stellen zich voor

Niet alle enquêtes waren altijd even duidelijk te lezen. Vandaar mogelijk (een) foutje(s). Als dat het geval is wilt u dit dan doorgeven voor correctie in het volgende nummer.

R. Dolfin uit Groningen (dolfin@inn.nl) werkt aan alle variaties van zijn naam (Dolfin, Dolfein, Dolfijn, Dolfing) uit Groningen en verder aan Koning, Keizer en Poelma. Hij is gepensioneerd tandarts en doet elf jaar aan genealogie.

J.M. Valkenburg-de Vries uit Maarn (Jan.Valkenburg@worldonline.nl) heeft de namen De Vries (oorspronkelijk Veenwouden, later Groningen), Hulzebos, Ruijter en Recourt. Ze doet 15 jaar aan genealogie en hobby's zijn handwerken (borduren, kantklossen), houtsnijden, zwemmen en verder verzamelt ze klosjes (van kantklossen), lepeltjes en postzegels.

U begint bij de wortels

U eindigt bij *COPYRIGHT!*

COPYRIGHT! Uw partner in opmaak & repro

Kerklaan 49-51
Groningen
050-5714666

Kanaalstraat 15a
R o d e n
050-5016519

Osloweg 134
Groningen
050-3188034

www.copyright.nl

H.G.W. (Henk) Bakker; lidmaatschapsnummer 114387

Getrouwd, 56 jaar, drie kinderen. Geboren te Westerwijtwerd, gem. Loppersum. Woont in Loosdrecht. Beroep cameraman-belichter bij het NOB te Hilversum (fotograaf). Is ongeveer 15 jaar met genealogie bezig. Hij is bezig met een kwartierstaat waarin o.a. de namen Bakker, Scholtens, Pieterman, Sikkens, Bultena, Schuurman voorkomen. Deze voorouders komen bijna allemaal uit Groningen. Hobby's: Reizen, fotograferen, houtbewerking en het maken en oplossen van cryptogrammen. E-mail: keikobakker@hetnet.nl.

Th. Bulthuis uit Groningen (Th.Bulthuis@zonnet.nl) is bezig met de namen Bulthuis, Boonstra, Boer en Leinenga. Hij was docent en doet ongeveer tien jaar aan genealogie. Een andere hobby is informatietechnologie.

Het **echtpaar Oost-Arends** uit Coevorden (alberdin@hetnet.nl) heeft als namen o.a. Oost, Brinks, Arends, Kieft, Wilting, Kreggemeier, Vleems, Hendriks en Voors. Hun beroepen zijn timmerman en groepsleidster. Ze doen ongeveer tien jaar aan genealogie en verder aan lezen, knutselen en tuinieren.

Theo Snijders uit Leek (l.t.snijders@hccnet.nl) is leraar biologie en zes jaar met genealogie bezig. Namen: Snijders/Frickenstein, Vosdingh, Erents, Po(u)sset, Lenskens/Lentzkes en Verduyn. Andere hobby's: electronica en computeren.

Jan Boven uit Groningen (jan.fre.boven@worldonline.nl; homepage: <http://home-5.worldonline.nl/~ac21639>) is werkvoorbereider installatietechniek. Hij werkt aan Boven, Fleurke en is (voor zover mogelijk) de gehele gemeente Midwolda aan het uitpluizen. Hobby's: mooi weer fietsen en schaatsen op natuurijs.

Chr. P. Zielstra uit Zaandam (lidnr. 120746) is tien jaar met genealogie bezig. Namen: Zijl(l) (Winschoterzijl), Zijlstra/Zielstra (Winschoten/Wildervank), Jurjens/Jurriens (Winschoten en Vasmer (D)). Zijn beroep is montageleider bij een gereedschapswerktuigenbedrijf. Hij is verder geïnteresseerd in historie en scheepvaart (zeilvaart), lezen en antiek.

Aukje Postma-van Zanten uit Veenwouden (aukjevzanten@hetnet.nl) is computer-docente aan het Friesland College in Leeuwarden, doet (met tussenpozen) bijna tien jaar aan genealogie. Namen: Van Zanten, Weerts, Bos, Drenth, Tillema, Raad, Bosman, allen uit Groningen en de Friese families Sloterdijk, Gras, Botma, Kingma, Louwsma, Annema, Verdenius e.a. Hobby's: schilderen, toneel, boetseren, computeren.

Bertie van 't Wel-Nieman uit Enschede (lidnr. 115945) heeft als Groninger voorouders Nieman, Van der Grijsparde, Dijkstra, Kuiper, De Jonge, Landman, De Goede, Van Dijk en Beukema. Ze is archiviste, doet tien jaar aan genealogie en heeft als hobby's lezen (o.a. oud schrift), wandelen en fietsen.

G. Staal-Hebels uit Groningen (lidnr. 113441) is 17 jaar met genealogie bezig. Namen: Hebels (Wildervank, Anloo, Gieten, Borger), Staal (Schildwolde), Van Wijk (Veendam, Nieuwe Pekela), Mensing (Gieten) en Leeuwinga (Wildervank). Verder uit Nieuwe Pekela: De Vrieze, Meijer, Davids, Dijken en Boer. Andere hobby's zijn handenarbeid, schilderen, zwemmen, zang(koor) en fietsen.

Van de bestuurstafel B + B (Bestuur en Beleid)

Thijs IJzerman, afdelingsafgevaardigde

Op 27 april jl. vond in Utrecht de Algemene Vergadering (AV) plaats. Belangrijke punten waren de financiën (o.a. jaarrekening 2001), de beleidsnota van het hoofdbestuur (HB) en de samenstelling van het HB.

Jaarrekening 2001

De rekening over 2001 sloot met een batig saldo. Dat is op zich natuurlijk verheugend, temeer daar er niet op een overschot was gerekend. De oorzaak is zoals gewoonlijk een samenloop van omstandigheden: de hogere contributieopbrengst, enkele incidentele meevallers en het achterwege blijven van uitgaven die wel in de begroting waren opgenomen. Dat neemt niet weg dat die uitgaven waarschijnlijk t.z.t. wel gedaan moeten worden. Vanuit de vergadering werd aangedrongen dat het HB de opmerkingen van de kascommissie over zou nemen en wanneer dat onverhoopt niet mogelijk zou zijn daar, onder opgave van de redenen, melding van te doen in het Bestuursbulletin (informatieblad voor het NGV-kader). Het HB zegde dit toe. Schrijver dezes werd benoemd tot 2^e plv. lid van de kascommissie. De rekening werd ongewijzigd vastgesteld.

Eerbetoon

Mevr. Hermanus-Schippers, o.a. oud-1^e secretaris van het HB en actief binnen de Dienst Informatie en Promotie (DIP), kreeg uit handen van de voorzitter van het HB de heer Trap de gouden erespeld van de NGV uitgereikt. Langs deze weg mijn hartelijke gelukwensen voor deze met recht zeer verdiende onderscheiding.

Samenstelling HB

In verband met het terugtreden van de 1^e en 2^e secretaris en de penningmeester van het HB waren er enkele vacatures ontstaan. Verder waren er nog enkele zittende HB-leden volgens het rooster van aftreden aan de beurt om af te treden. In de vacature van 1^e secretaris werd benoemd de heer Van der Horst, hoofd van de Contactdienst. In de vacature 1^e penningmeester werd de heer M.J. de Lange, nu nog financieel administrateur van de NGV, benoemd. Er is nog een vacature 2^e secretaris (formeel/statutair bestaat die functie niet, net zomin als die van 2^e penningmeester) maar het HB meende dat zonder grote gevolgen deze vacature nog wel even open kan blijven, wat natuurlijk niet wegneemt dat als er een geschikte kandidaat gevonden wordt, de vacature alsnog vervuld wordt. De periodiek aftredende HB-leden werden allen herkozen. Vanuit de vergadering werd nog gevraagd of de heer Van der Horst zijn nieuwe functie zou blijven combineren met die van hoofd Contactdienst. De heer Van der Horst merkte op dat hij die beide functies best zou kunnen combineren, maar het niet wilde. Hij is in gesprek met een opvolger en hoopt dat die na de vakantie het werk kan overnemen. Of de heer De Lange als penningmeester ook de administratie blijft doen, is niet duidelijk. Jammer in dit verband is wel dat er zo weinig vrouwen binnen de NGV zijn die een (hoofd)bestuursfunctie willen bekleden waardoor het HB nu uitsluitend uit mannen bestaat.

Beleidsnota

Deze beleidsnota is in het verleden al eens besproken in de afdelingsledenvergadering (ALV) en zou eigenlijk de vorige AV al besproken worden, doch wegens tijdgebrek kwamen we er toen niet meer aan toe. Dat gaf het afdelingsbestuur de kans om de nota nog eens door te nemen en aan de opmerkingen van de ALV er nog enkele aan toe te voegen. De nota werd hoofdstuksgewijs behandeld. Van een aantal afdelingen was het schriftelijk commentaar op de nota gebundeld. Temeer daar ik het belangrijk vond en vind dat de aanwezigen op de AV kennis kunnen nemen van de mening van onze afdeling, heb ik het commentaar van onze afdeling bij de betreffende hoofdstukken naar voren gebracht. Het zou teveel ruimte in beslag nemen om de reactie van het HB hier te vermelden. Het HB zal zijn voordeel doen met alle op- en aanmerkingen. Er kwam een opmerking dat eenieder die meent op elke regel van een stuk van het HB te moeten reageren, het commentaar van tevoren bij het HB moet indienen. Zoals ik al aangaf, hebben wij dat ook gedaan. Echter, in de AV moet het tot een vrije uitwisseling van gedachten kunnen komen. Ik vind dat de AV kennis moet kunnen nemen van de opvattingen van de afdelingen die dat niet hebben gedaan en daar moet eventueel over gediscussieerd kunnen worden.

Reorganisatie Verenigingscentrum

De vergadering kwam niet aan dit punt toe. Het zal op de AV van 23 november a.s. behandeld worden.

Rondvraag

Vanuit de afd. Familieorganisaties werd gepleit voor een (bijzonder) hoogleraar Genealogie. De voorzitter antwoordde dat deze wens leeft bij de NGV en het CBG, maar een probleem is wie dit moet betalen.

De afgevaardigde van de afd. Hollands Noorderkwartier, de heer Kaldenbach, zei zich regelmatig te ergeren aan de stukjes die ik in deze rubriek schrijf. Uit de reacties kon opgemaakt worden dat hij niet de enige is. Ik heb de heer Kaldenbach na afloop van de vergadering gevraagd of hij wat duidelijker kon aangeven waar hij zich nu zo aan stoorde, maar daar had hij de tijd niet voor. Jammer, want het is niet mijn bedoeling mensen te ergeren.

Spin- of tuchthuis. Voor 1200 mensen geen onbekende bron.

Antonia Veldhuis

Het is 1762. Willem Schmaal begint een proces tegen “ene Swaantje Wessels die overal rondvertelt” dat ze van hem in verwachting is. Willem ontkent echter dat hij de vader van haar ongeborn kind is. Sterker nog, hij beschuldigt Swaantje van “hoererij” en vindt dat ze de straf die daar voor staat maar moet ondergaan: 6 maanden Provinciaal Spin- of Tuchthuis. Hij dient een rekest in bij het Gerecht van Bellingwolde en verzoekt het edele gerecht haar te bevelen haar woorden terug te nemen, daar dit “zijn goede naam kwaad berokkend”. Swaantje houdt vol dat het zijn kind is en vraagt toestemming het kind aan hem te mogen presenteren “zodat hij het zelve als zijn kind moge aannemen”.¹ Het verzoek wordt afgewezen (24-2-1763) en het Gerecht vindt dat dit iets is voor een hogere rechtbank.

Het tuchthuis waar Willem Swaantje naar toe wilde sturen, ook wel spinhuis genoemd (naar de arbeid van de vrouwelijke gevangenen) werd gebouwd in 1664 in de tegenwoordige Zoutstraat in Groningen-stad. Oorspronkelijk werd de straat Spinhuisstraat genoemd, maar bij Raadsbesluit van 30 december 1876 werd de naam veranderd. Het kwam in de plaats voor het tuchthuis, een gedeelte van het Jacobijner Klooster, dat dienst deed van 1609 tot 1624 en met een tekort van bijna 1700 gulden de deuren sloot.

Het gebouw in de Zoutstraat was betrekkelijk klein. Voor zowel de mannen als de vrouwen was er een slaap- en een werkvertrek. Het slaapvertrek van de mannen was ongeveer 6,7 – 6,6 – 4 (maten in meters), het werkvertrek 16 – 6,4 – 4 meter. Voor de vrouwen lagen die op resp. 6,5 – 6,4 – 3,8 en 10,9 – 6,7 – 3,8. Bij de grootste bezetting (in 1802) moesten daarin 52 mannen en 26 vrouwen slapen en werken. In 1746 was dat aantal bij de vrouwen zelfs 29.

Aan het hoofd van het tuchthuis staan drie voogden die op de werkverdeling toezien en beslissen over kleding en voedsel. Ze worden bijgestaan door twee buitemoeders: dames uit de gegoede stand die toezicht houden op de voeding en de administratie der kleding hadden. Deze medewerkers krijgen hiervoor een jaarlijkse vergoeding. Een tuchtmeester ziet erop toe dat de tuchtelingen tot werken worden aangezet en dat dat ordelijk gebeurt. Hij ontvangt hiervoor een riant salaris.

De tuchtelingen moesten werken voor de kost. Dat zou een “correctieve werking” op de mensen hebben, zodat ze na hun ontslag nuttige leden van de maatschappij zouden zijn. Hun loon was tegelijk een bron van inkomsten voor het tuchthuis. Alleen zieken waren van werken vrijgesteld. Eventueel overwerk (boven de vastgestelde hoeveelheid werk) kregen ze in loon uitbetaald.

Beroepen die de gevangenen uitoefenden waren weven, spinnen, kaarden, klanderen (walsen van weefsel om dit glad en gesloten te krijgen) en werken in de verfhoutasperij (brasilie- of verfhout raspens, waarna er kleurstof uit werd gewonnen).

Voor wat voor soort mensen was het tuchthuis bedoeld?

Allereerst voor het grote aantal vagebonden en bedelaars (vooral van buiten de stad) en voor luie en ongeregelde personen (mensen die zich niet aanpasten aan de heersende normen). Onkuis leven (hoererij), dronkenschap en verkwisten van eigendommen waren redenen om opgenomen te worden. Ook zaten er mensen op grond van een gerechtelijk vonnis (vermogensdelicten, inbraak, diefstal). Verder kwamen er mensen in het tuchthuis die niet konden werken: zwangere vrouwen, kreupelen, lijdens aan vallende ziekten, “onzinnigen” en gewipte soldaten. Deze laatsten waren als gevolg van de straf op desertie, het met samengebonden handen en voeten van een bepaalde hoogte laten vallen, invalide geworden.

Het was ook mogelijk door de familie geplaatst te worden. Dat gebeurde bijvoorbeeld in 1758 met Jacomina Schuiringa, met de door haar moeder geplaatste Maria Peeters (dronkenschap) en Marij Dankelaar (dol). Het kwam zelfs voor dat men, zoals in het geval van Marja Johannitz in 1799, op eigen verzoek kon worden geplaatst. Ze verkeerde in behoeftige omstandigheden omdat haar man wegens desertie gevangen was.

Hoewel de (meeste) werkzaamheden in het huis plaatsvonden, leefden de tuchtelingen niet geïsoleerd. Zo konden de godsdienstoefeningen door mensen van buiten het tuchthuis worden bijgewoond en ook kon het gebouw (en zijn bewoners) door belangstellenden worden bezichtigd. Een soort excursie dus. Dat het aantal

ontsnappingsen vrij groot was, is dan ook niet verwonderlijk. Vaak ontsnapten hele groepen. Zo ziet in juli 1770 Anje Jans kans de sleutels te pakken te krijgen en helpt alle 31 bewoners te ontluchten. Een maand later zijn er 22 terug. In 1792 ontkwamen 37 van de 39 mensen.

Dat hiervoor, evenals voor klagen, straffen waren spreekt vanzelf.

Voor hoererij stond bijvoorbeeld zes maanden, voor bedelen twee jaar. Het verraden van uitbreekplannen leverde strafvermindering op.

Ene Swaantje Wessels

En hoe ging het nu verder met Swaantje. Ze noemt het, op 6 december 1762 geboren, kind naar de man waarvan ze zegt dat hij de vader is. De doopinschrijving van Zwaantjes kind is in Blijham. Er staat slechts: 1763, 8 april Zwaantje Wessels onegt kint ged. Wilkina gen. Ongetwijfeld is ze door de kerkeraad van Blijham berispt, maar daar die handelingen van Blijham pas in 1777 beginnen zullen we dat wel nooit zeker weten. Ook die van Westerlee (toegang 325, inv.nr. 1, kerkhandelingen v.a. 1669) leverden niets op. Waarschijnlijk is het van Willems kant gewoon bij een dreigement gebleven. In de Hoge Justitie Kamer konden we haar tenminste niet vinden en op de tuchthuislijst komt ze ook niet voor.

In de huwelijks- en huwelijkscontractklappers bleken twee Swaantje Wessels te staan.

De ene trouwt, afkomstig van Veele, op 25 mei 1766 in Westerlee met Harm Steffens. Het op 9 mei in Westerlee opgemaakte huwelijkscontract geeft de namen van de ouders. Harm is een zoon van Steffen Haijkes & Willemke Alberts, echtelieden in Kloosterholt. Deze Swaantje is de dochter van Wessel Alberts en Hidde Reints, echtelieden in Veele. Getuigen voor hem zijn zijn moeder, zijn broer Albert met echtgenote Nantje Geerts en zus Frouwke. Voor haar tekenen broer Albert Wessels met echtgenote Trijntje Folkerts. Bij de huwelijksinschrijving (DTB) staat aangetekend dat Swaantje al enige jaren in Westerlee woont. Mogelijk bij haar broer en schoonzus die daar sinds 1762 wonen.

Steffen Haikes van Hellum trouwt op 10 november 1720 in Westerlee met Willemke Alberts van 't Klooster. Zoon Harm Steffens wordt gedoopt in Westerlee op 14 mei 1730.

Swaantje's ouders Wessel Alberts van Sellingen en Hidde Reints van Veele (echtelieden uitgewerkt in *Westerwolders en hun woningbezit van 1568 tot 1829, kerspel Vlagtwedde* door de Wegmans) trouwen in Vlagtwedde op 1 januari 1730. In Veele wordt dochter Swaantje geboren, die in Vlagtwedde is gedoopt op 14 oktober 1736, haar broer Albert op 11 november 1731.

Harm Steffens en Swaantje Wessels, echtelieden in het Kloosterholt, laten in Westerlee de volgende kinderen dopen:

2 april 1767 Steffen, geb. 28 maart 's avonds late, waarschijnlijk overl. Westerlee 23 september 1768²

15 oktober 1769 Hilligjen, geb. 13 oktober 's avonds

24 februari 1774 Willemke

10 mei 1778 Albertjen, geb. 4 (of 5) mei.

Na het overlijden van Harm, op 1 december 1780 (er komt 2-3-0 in het bekken)², wacht ze de verplichte negen maanden en hertrouwt. Er wordt (27-8-1781) inventaris opgemaakt van de boedel van Harm en Swaantje (RA Oldambt, toeg. 731 inv. nr. 4489). Ze bezitten een "huis met tuine en 5 kampen land". Haar tweede huwelijk is in Winschoten op 12 augustus 1781 (huwelijkscontract Westerlee 21 augustus

1781, voor haar is alleen de vreemde voogd over haar kinderen Ajolt Tjapkes aanwezig) met Hindrik Berents Bos en er is attestatie afgegeven. Helaas staat er niet bij waarheen. Een Hindrik Bossen is overleden in Westerlee op 18 september 1799.²

De andere Swaantje (genoemd jonge dochter) trouwt in Winschoten op 23 november 1770 (datum huwelijkscontract) met de weduwnaar Jan Harms. Getuigen bij het opmaken daarvan zijn zijn broer Aldert Harms en haar zus Trijntje met diens man Berent Wilkus. De lidmatenregisters van Winschoten zijn er niet over die periode, dus waar zij vandaan komt is moeilijk na te gaan. In de lidmatenregisters van Westerlee en Blijham is eveneens niets te vinden.

Ook deze Swaantje Wessels laat haar kinderen in Westerlee dopen. Gezien het vernoemen van de kinderen zijn haar ouders waarschijnlijk een Wessel en een Trijntje, maar zoeken op de huwelijksklapper op deze namen leverde niets op.

31 december 1780 Trijntje, geb. 20 december

20 april 1783 Wessel, geb. 17 december

8 december 1786 Aldert, geb. 4 december.

Wat voor persoon is de aanklager?

Willem Schmaal is de zoon van predikant Harmannus Schmaal en Beelke Hazelhof. Hij kreeg bij de doop de wens van de vader mee: "de Here laate hem in deucht opwassen". Hij is landman, erfgezetene en volmacht van Blijham. Uit zijn huwelijk met Geertruit Klugkist worden 6 kinderen geboren, waarvan er één jaren lang in de gevangenis zit. Diens vrouw, de schoondochter van Willem, zit minstens negen jaar in het Amsterdamse "Wirt- of Spinhuis". Op het moment dat het proces Willem – Swaantje liep, was Willems vrouw waarschijnlijk al overleden.

En hoe is het met Wilkina afgelopen? Het patroniem was niet bekend, maar we hadden de keus uit Wilkina Wessels, Wilkina Jans en Wilkina Harms. Via de klappers op de huwelijken en huwelijkscontracten hoopten we meer te weten te komen. Het bleek niet nodig. Op 18 juni 1764 staat er in de diaconierekeningen van Westerlee dat Swaantje Wessels onegte kind is overleden en dat er 0-14-6 in het bekken komt.² Omdat de van Veele afkomstige Swaantje bij haar huwelijk al enige jaren in Westerlee woonde, zal dat "onze" Swaantje Wessels zijn.

1. Rechterlijk Archief van Bellingwolde, Blijham c.a., toegang 732, inv.nr. 705, 11 en 25 november 1762 en 24 februari 1763.
2. Diaconierekeningen Westerlee.

Gegevens voor dit artikel haalde ik uit de Groninger Volksalmanakken 1890 en 1985. Met dank aan Anco Noordhuis (gegevens Veele) en de leidster en medecursisten van de schrijfcursus voor hun opbouwende opmerkingen.

BOEKHANDEL

van der LAAN & POSTMA

VALGE 3, 9965 PD LEENS, (0595) 571992

Nieuwe boeken en antiquariaat
Verzending door heel Nederland

Tuchthuis: (nieuwe) bewoners in resp. 1670, 1720 en 1775.

Henk Hartog (Inleiding i.s.m. Antonia Veldhuis)

We hadden u graag de namen van alle bewoners van het tuchthuis gegeven, maar van 1670 tot 1792 bleken dat 1200 mensen te zijn. Wel zijn ze allen bekend, er werden netjes lijsten bijgehouden. Vaak met bijzonderheden als reden van plaatsing, poging tot uitbraak, strafvermindering e.d. Wij hebben er een paar jaren voor u uitgehaald.

In 1670, het jaar dat men begon met het bijhouden van de tuchtelingen, waren er 27 bewoners. Na de plaatsingsdatum volgt de aanklager, dan de naam, plaats van herkomst en leeftijd, lengte van de straf en eventuele bijzonderheden. Op de fiches kunt u soms nog meer gegevens vinden.

Een (groot) aantal van de gedetineerden zat al voor 1670 gevangen (soms in een andere plaats) en werd overgebracht naar het nieuwe tuchthuis. De oudere data zijn dan de data van gevangenzetting.

Namen, benevens d'sententien der Tuchtelingen, d'welcke in 't provinciale Tuchthuys Binnen Groningen sijn bevonden, en ingecomen, 't zedert den 18^{en} martius 1670. (Tuchthuis inv.nr. 7.7).

16- 1-1667 **Barbera Sickens** van Uijthuijsster Meeden; Burgemeesteren ende Raad van Groningen (B&R); levenslang, overleden begin januari 1675

5- 9-1668 **Marretien Garberts** uijt den Oldampte; 36 jaren; B&R; levenslang

“Tusschen den 6^{en}, 7^{en} April 1672 snachts voor paasche is Marretien Garberts uijt het Tuchthuys gelaten door de ongetrouwe die naar van 't voorss: huijs, die daar over gegezelt, aan de kaak, en thien jaren int voorn: huijs gebannen is”

18- 9-1668 **Joseph van Littauw**, geboren Jode uit de stadt Wilda, 30 jaren; B&R; levenslang.

22 januari 1674 gevlucht, maar kort daarop weer gepakt, vrijgelaten (na req. d.d. ..-5-1677)

7- 8-1669 **Luitien Boelens** van Ferwert; B&R; een jaar. [ontslagen in 1670]

30- 8-1669 **Jan Coops Uddinck** van Drenthe, 30 à 40 jaren; B&R; levenslang

“Nademaal Jan Coops Uddinck van Drenthe geboortig, tegenwoordigh in het provinciale Tuchthuys is sittende, onbequaam is, om met sijner handen arbeid de cost aldaar te verdienen. Daar en boven sodanigh met pocken en lemten vervult, dat daar door de andere Tuchtelingen mede lichtelijken condemneren werden besmet. Hebben d'h heeren Burgem^{ren} ende Raad geseyde Jan Coops Uddinck ten eeuwigen dage uijt dese Stadt, Stadts Jurisdiction ende Ommelanden, gebannen, om daar niet weder in te comen bij poena van de galge” (12 januari 1675)

30- 8-1669 **Gerrit Hendrix** van Groningen, 25 jaren; B&R; levenslang

“Tusschen den 30^{en} April en 1^{en} Maij 1672 snachts is Gerrard Hendrik met Casper Groen, Albert Geerlosze door 't secreet onder de aarde uijt het Tuchthuys ontvlucht en also ontcomen.”

- 3-11-1669 **Aegidius Fraisneau** van Luijk, 31 jaren; B&R; twee jaar losgelaten 2-4-1671 [zie resolutie GS 14-3-1671 (nadat hij ontsnapingsplannen van anderen had geopenbaard)]
- dec. 1669 **Peter Clasen** van Oldehove, 23 jaren; B&R; drie jaar, als vorige A.F.
- 20-12-1669 **Agnes Jansen** van Groningen, 30 jaren; B&R; onbepaalde tijd, vrijgelaten 18-6-1670 na request
- 13- 1-1670 **Caspar Groen** uit Stift van Munster; 22 jaren; B&R; 10 jaren, ontsnapt 30-4/1-5-1672 (zie boven)
- 13- 1-1670 **Weicke Jansen** van ??; B&R; onbepaalde tijd, vrijgelaten 11-7-1670 "mits dat d'selve aanstonts uijt dese stadt, stads jurisdictien ende Ommelanden zal moeten vertrecken."
- in 1669 **Harmen Harmens Smitt** van Steenford in Westphalen; drost Verutius; gebannen 13-11-1674 (na mislukte uitbraakpoging)
- in 1669 **Harmen Kuijter** van Breemen; amptman van Burck (van Selwerd); 31-3-1671 ontslagen en verbannen uit de provincie
- 5- 1-1669 **Jurien Neelsen**; capiteijn geweldige; bedelaar; ontslagen 3-1-1671; vervolgens als knecht van de tuchtmeester gediend, na 3 weken weer weggelopen
- in 1669 **Albert Geerlofze**; B&R; op verzoek van "zijn vrienden" (o.a. Jan Lubbertze Peese, coopman en burger tot Swol); ontsnapt 30-4/1-5-1672
- in 1669 **Bastiaan Britser**; capiteijn geweldige; bedelaar; vrijgelaten 11-3-1671
- in 1668 **Stijn Heijnderikx** van Maartenshoek; amptman van Burck; "is door de respective vooghden van haar detentie ontslagen, omme datze met veele vuijle ulceratien en gebreeken besmet was, en also tenemaal sonder arbeijden in 't tuchthujs was sittende tot laste van de provincie (october 1670)"
- in 1669 **Griet Geerts**; capiteijn geweldige; gestorven 16-3-1671 (na eenige dagen met een hevige coors)
- in 1668 **Lucke Maijes** van Breemen; amptman van Burck; diefegge; gerelaxeert augustus 1670
- in 1669 **Mette Harmens**; capiteijn geweldige; bedelaresse; gerelaxeert 30-5-1671
- dec. 1669 **Trijn Hendrijkx**; diaconie dienaars; bedelaresse; gerelaxeert 22-12-1670
- 7- 6-1670 **Jantie Hendricks**; kerckenraadt; om haar ongeregelt leven; gebannen 3-1-1671
- 24- 6-1670 **Geeske Gerrijts**; gerichte van Farmsum; drie jaar; gerelaxeert 1-12-1672
- 2- 7-1670 **Casper Groen, Gerrit Jan en Harmen de Raspers**; provinciale staten
- Dus verre sijn d'Tuchtelingen in 't provinciale Tuchthujs alhier binnen Groningen bevonden den 18^{en} martij 1670.

In het jaar 1720 stond er genoteerd (inventarisnummer 7.8):

- 8- 1-1720 **Janneke Smidt** is volgens versoek van haar vriden volgens apostille van de h:heeren Borgemesteren ende Raadt in het Provin-

ciale Tuighthuis gebraght in dato den 8 januari 1720 tot last van de vrienden; [ontslagen 26 novb: 1720]

- 9- 2-1720 **Tietien Jonas** is volgens sentencie van het Eedgericht van Delfzijl in dato den 9 febr: 1720 in het provinciale Tuighthuis gebannen voor de tijdt van 6 aghter een volgende jaar om de kost met haar handen arbeidt aldaar te verdienen, is niet gegijselt; [gerelaxeert 5 junij 1723]
- 3- 2-1720 **Sijtse Claasen** is volgens sententie van d'E.E. Gedeputeerde Staten van Stadt en Lande gecondemneert om gegijselt en gebrandtmerckt en voor de tijdt van 20 jaaren in het provenciale Tuighthuis gebannen om de kost met zijn handen arbeidt aldaar te verdienen en na ommekomste van deen uijt de provenci gebannen; anvanck is van den 19 febr: 1720; [is uit gebroken den 19 junij 1731]
- 14- 5-1720 **Eilert Eilerts Boneschans** ingebraght uijt order van d'heer drost Schaffer uijt den Oldamte zijnde aldaar beschuldight met een dootslaghe begaan te hebben en is des wegen alhier in het provenciale Tuighthuis gekondemineert tot dat hem het feit nader sal zijn bewesen, Gron: den 14 maej 1720; [wederom gerelaxceert den 8 martij 1727]
- 29- 4-1720 **Jan Hindrickx** in de wandeling **Jan Backer** is door order van het Edel gerigte tot Lellens op dato den 29 april 1720 in het provenciale werckhuis gebannen voor de tijdt van 20 aghter een volgende jaren of hen ter tijdt het E.E. gerigte sal goet vinden; [is den 29 junij 1721 in het Tughthuis overleden]
- 19- 6-1720 **Hindrickien Jans** is volgens sententie van d'heer drost Schaffer in het provinciale Tuighthuis gebraght na dat sie was gegijselt en tot nader order in het Tuighthuis gebannen op den 19 junij 1720; [bannen deselve voor de tijt van twee jaren uit dese provencie, Gron: den 18 novb: 1720]
- 14-12-1720 **Catharina Jans** is volgens sententie der Heeren Gedeputeerden in het provinciale Tuchthuis voor de tijt 6 jaaren gebannen om met haar handen arbeit de cost aldaar te verdienen, Gron: den 14 decb: 1720; [den 16 junij 1721 ontslagen]

En in 1775 werden de volgende personen in het Tuchthuis geplaatst:

- 20- 2-1775 **Roelf Geerts Mugge**; sententie Ged. Staten; 6 jaar; [overleden 19-10-1775]
- 29- 3-1775 **Jan Wessels** van Groningen, oud tusschen 40 en 50 jaaren; sententie Ged. Staten; 8 jaar; [gerelaxeert 29-3-1783]
- 29- 3-1775 **Willem Beerents** van Groningen, oud 65 à 66 jaaren; sententie Ged. Staten; 1 jaar; [gerelaxeert 29-3-1776]
- 11- 4-1775 **Berend Berends** uit 't Hanoversche, oud in 't 59ste jaar; sententie Ged. Staten; 2 jaar; [gerelaxeert 11-4-1777]
- 23- 5-1775 **Gonne Valks** van Bedum, 42 jaaren; sententie Ged. Staten; 4 jaar; [gerelaxeert pinksterzondag 1779]
- 2- 8-1775 **Roelf Willems Deen**, geboren Colham, oud omtrent 40 jaar; gerigte van Selwert en Sappemeer; [gerelaxeert 16-7-1778]

- 1-11-1775 **Diever Addens**, vrouw van Gossel Annes van Norden in Oostfriesland, oud 55 jaaren; sententie Ged. Staten; 2 jaar; [gerelaxeert 1-11-1777]
- 19-12-1775 **Lodewijk Jannes**, in de wandel **Jan Witrok**, **Jan Fries** en ook wel **Jannes Lodewijks**, oud 38 jaar, geboren te Assen; sententie Ged. Staten; 10 jaar en daarna levenslang gebannen; [geweldig geaufugeert den 17 octobr: 1776]
- 19-12-1775 **Jan Hindriks** in de wandel **Jan met de Beentjes** oud 30 jaaren, geboren in de Beneden Pekel A; sententie Ged. Staten; 10 jaar en daarna levenslang gebannen; [overleden 8-10-1779]
- 19-12-1775 **Geert Lammerts**, oud 30 jaren, geboren te Vlagtwedde; sententie Ged. Staten; 4 jaar en daarna levenslang gebannen; [gerelaxeert 22-12-1779]

De tuchtelingen komen uit het archief van het Tuchthuis, toegang 83 en staan op microfiches in kast 4, lade 1, inventarisnummers 7.7 en 7.8; zie index 38 (4 delen) in kast 13.

Groningse jeneverbranders rond 1808

R.H.C. van Maanen

Eerder schreef ik in dit tijdschrift al een artikel over de jeneverbranderijen rond 1818. Nieuw onderzoek heeft enkele gegevens opgeleverd voor de situatie in 1808.¹ Dat jaar kwam een nieuwe wet op het gedistilleerd tot stand. Alle branders waren verplicht aan de kroon, voor 1 oktober, toestemming te vragen om door te mogen gaan met branden onder gebruikmaking van de bestaande locatie. In tegenstelling tot eerder was nu ook de locatie onderwerp van discussie. De branderij mocht namelijk niet in de directe nabijheid van bakkerijen, graanpakhuisen, herbergen en slijterijen staan. Fraudebestrijding stond voorop. Via de Landdrost van Groningen werden de verzoekschriften, vergezeld van adviezen van de verantwoordelijke lokale belastingambtenaren, naar het ministerie van Financiën in 's-Gravenhage gestuurd. In de praktijk bleken de verzoekschriften maar al te vaak onvolledig en werden ze teruggestuurd om meer informatie. In de tussentijd moest het branden worden gestaakt. Definitieve besluitvorming vond pas na vele maanden of nog veel langer plaats. Helaas is het besluit niet altijd terug te vinden. De verzoekschriften met bijbehorende correspondentie zijn soms in de archieven van de Landdrosten, soms in het ministeriële archief terug te vinden. In het laatstgenoemde archief helaas niet altijd op de plaats die men zou verwachten.

F.O. Coolma te Nieuw Pekela ²

Op 16 september 1808 gaf de Landdrost een positief advies aan de kroon voor wat betreft de voortzetting van deze branderij. In maart 1818 werd de branderij van Jacob Koolman beëindigd.

Pieter Groenhof(f) op het Hoge Zand ³

Op 9 of 17 april 1807 kreeg hij toestemming van de kroon een jeneverbranderij te mogen oprichten. Later bleek dat hij niet de 'minste intentie scheen te hebben om

van die concessie gebruik te willen maken'. Er waren in het geheel geen voorbereidingen getroffen een lokaal in te richten. Zo bleek bij een ingesteld onderzoek dat er geen gereedschappen – zoals stookketels – aanwezig waren. Het vermoeden was dan ook dat het verzoek alleen was gedaan om een pakhuis, 'vermomd' als branderij er op na te houden en waardoor het genot van (belasting)vrije inslag (inkoop) van gedistilleerd mogelijk werd, oftewel fraude. Het bewijs hiertoe was wel geleverd, er werd door hem handel gedreven zonder dat er consentbiljetten aanwezig waren. Zo waren 5108 stopen jenever ingeslagen, waarbij de impost (belasting) slechts van 1402 door Groenhoff was betaald, 883 stopen waren overgedaan en er zouden nog 2784 in voorraad zijn. Hij zelf zou voortvluchtig zijn. Door de minister werd in september het besluit genomen dat aan andere branders geen consentbiljetten (consent=toestemming) werden verstrekt voor de (door)verkoop van jenever en moutwijn aan Groenhof.

Roelof Klasens te Pekela ⁴
In 1808 vermeld.

J. Nevels te OnderdenDam ⁵

Op 15 december 1807 kwam bij het Gelderse provinciale bestuur een besluit van de kroon binnen dat voorlopig aan andere branders geen consentbiljetten werden verstrekt voor de (door)verkoop van jenever en moutwijn aan J. Nevels. Het vermoeden was namelijk dat hij zich schuldig maakte aan illegale verkoop. In 1818 was de branderij buiten werking.

M.J. Monningh te Groningen ⁶

In 1807 wilde deze een jeneverstokerij oprichten en gebruik maken van een ketel met een inhoud van een ton of drie. Door de Landdrost werden inlichtingen ingewonnen. Het advies aan de minister luidde uiteindelijk het verzoek af te wijzen ondanks dat de wetgeving op dat moment nog geen mogelijkheden hiertoe bood. Het beoogde lokaal waarin de stokerij zou worden gehuisvest was van alle zijden toegankelijk, waardoor gevreesd werd voor 'sluikerijen'. Naast de diakoniekamers was namelijk een pakhuis van jenever en brandewijn gelegen, toebehorende aan de tapper C.J. Monning, zijn broer. De landdrost vermeende dat het niet zozeer in de bedoeling lag om zelf jenever te gaan stoken, maar meer om een pakhuis voor de Hollandse branders vermomd als branderij. Volgens hem waren tussen de in Groningen woonachtige tappers en de Hollandse branders geheime afspraken gemaakt om de landsimpost te kunnen ontduiken, iets waartegen de belastingambtenaren toch al niet voldoende konden optreden.

Rudolf Albert van Swinderen te Kolham ⁷

Van Swinderen kocht op 15 januari 1794 de buitenplaats Jagtwijk, tussen Martenshoek en het Foxholster Tolhek, aan en richtte hier een jeneverstokerij op. Zo adverteerde hij in de Groninger Courant op 27 februari 1798 diverse soorten jenever, onder meer van aardappelen, te stoken. Boekhouder van het bedrijf was W. ten Broek. Op 15 november 1808 vroeg hij toestemming de branderij voort te mogen zetten. De branderij stond tussen de grachten en lanen op het perceel kad. sec. C nr. 30 ter grootte van 400 vierkante roeden. Belendende percelen waren ten noorden de Colhamsche weg, ten oosten de landbouwer Eibe Hanssens, ten zuiden de Trekweg en ten westen de landbouwer Freerk J. Kars. Er was een ketel met een inhoud van een ton en verder een pakhuis ter grootte van 600 vierkante roeden voor de

opslag van de jenever. Pakhuis en branderij deelden het dak. Die feitelijke branderij, daterende van 1796, was ingericht in een wagenhuiskamer en een gedeelte van de schuur. Op 10 juni 1809 gaf de kroon toestemming.

Noten

1. "Jeneverbranderijen in Groningen in 1818", *HuppelDePup*, 6^e jrg, 1999-3, pag. 78-80.
2. Archief ministerie van financiën 1795-1813, inv.nr. 756 (Algemeen Rijksarchief).
3. Archief ministerie van financiën 1795-1813, inv.nr. 550, 724 en 756 (ARA). Bataafs-Franse archieven inv.nr. 3741 (Rijksarchief Gelderland).
4. Archief ministerie van financiën 1795-1813, inv.nr. 757 (ARA)
5. Bataafs-Franse archieven inv.nr. 3742 (RAG).
Archief ministerie van financiën 1795-1813 inv.nr. 756 (ARA).
6. Archief ministerie van financiën 1795-1813 inv.nr. 724 (ARA).
7. *Borgen en Hofsteden in en om Hoogezand-Sappemeer*. Bedum, 1996. Smedes, J.J. *Rond Steenborg en Hooghout. Kleine historie van Hoogezand-Sappemeer*. Hoogezand, 1984. Smid, L. *Oud Hoogezand en Sappemeer in woord en beeld*. Hoogezand, 1975. Van Swinderen was een kleinzoon van burgemeester Wicher van Swinderen en Anna Maria Trip. Rudolf was op 17 april 1767 gedoopt in de Groninger Martinikerk en trouwde hier in 1792 met Catharina Lewe van Aduard. Zijn vrouw was een dochter van Evert Joost en Henriette Paulina van Holsten. Hun vier kinderen, gedoopt in de Kolhamster kerk, waren allen geboren op Jagtwijk. Op 16 juni 1826 overleed Rudolf. Archief ministerie van financiën 1795-1813, inv.nr. 763, 769-770 en 784 (ARA).

Rikkert Wijrdeman en zijn vier trotse groot- en overgrootouders

Willem G. Doombos en Petronella J.C. Elema

Al lezende in de Provinciale Groninger Courant springen er zo nu en dan leuke berichten in het oog. Een daarvan is de volgende mededeling:

Als eene zeker groote zeldzaamheid wordt ons berigt, dat dezer dagen voor den burgerlijken stand te Ten Boer is aangegeven een kind, te Woltersum geboren, waarvan, behalve de ouders, genaamd Jakob Wijrdeman en Hillechien Broeksema, niet slechts de vier grootouders, maar ook de vier overgrootouders nog in leven zijn, welke laatstgemelden den ouderdom van 82, 81, 80 en 66 jaren bereikt hebben.

Een bijbehorende genealogie was door middel van het Roze Boekje snel gevonden: R.J. Wijrdeman, *Genealogie Wijrdeman*. In: *Gruoninga* 36 (1991), 112-142. Tevens is een kwartierstaat van Rikkert's vader opgenomen in het Groninger Kwartierstatenboek dl. 2 (Groningen 2001), onder no. 295, overigens incompleet m.b.t. de overlijdensdata. Hieruit konden wij niettemin snel de basis leggen voor de volgende (mini)kwartierstaat. Zou de journalist accuraat zijn geweest?

Aanvankelijk leek het alsof er een kleine overdrijving was gebezigd: voor zover wij konden nagaan waren wel alle vier grootouders van het kind nog in leven, maar slechts drie van de overgrootouders. De overlijdensdatum van no. 15 werd niet aangetroffen, ook niet onder een willekeurige familienaam, doch moest ruim voor het jaar 1851 liggen. In 1821, bij het huwelijk van haar toen zestienjarige dochter, leefde zij nog; in 1837, bij het overlijden van haar echtgenoot Aaldrik Ennes, was hij reeds weduwnaar. Omdat het krantenbericht zo positief was – en vooral omdat

de leeftijdsopgave van 66 jaar exact overeenkwam met die van Hilje Mennes – zijn ook de tienjarentafels van Ten Boer van ná 1842 doorgelezen, en inderdaad eind 1851, dus inderdaad bijna een jaar na de geboorte van Rikkert, bleek Hilje Mennes te zijn overleden onder de familienaam Van Dijk. Het weduwnaarschap van 1837 was dus onjuist.

Kwartierstaat Rikkert Wijrdeman

1. **Rikkert Wijrdeman**, geb. Woltersum 22-1-1851.
2. **Jacob Rikkerts Wijrdeman**, geb. Woltersum 17-3-1828, wagenmakers-leerling (1851), overl. Kolham 24-11-1907, tr. Ten Boer 2-1-1851
3. **Hillechien Broeksema** [ook: **Broekema**], geb. Ten Boer 29-7-1821, wollennaister, overl. Kolham 28-10-1888.
4. **Rikkert Hindriks Wijrdeman**, ged. Garsthuizen of Stedum 11-7-1802, kuiper (1828), wagenmaker (1851), overl. Woltersum 15-8-1865, tr. Ten Boer 26-8-1827
5. **Aaltje Jakobs Alkema** [ook: **Slagter**], ged. Wittewierum 23-2-1800, overl. Hoogkerk 23-1-1891.
6. **Beerent Hindriks Broeksema** [ook: **Broekema**], geb./ged. Stedum 21/27-8-1797, kleermaker (1821), koopman (1851, 1868), overl. Woltersum 16-1-1868, tr. Ten Boer 13-5-1821
7. **Jantje Aaldriks van Eie**, geb./ged. Woltersum 12/20-1-1805, overl. Woltersum 12-6-1881.
8. **Hendrik Theodoricus Wijrdeman**, ged. Garsthuizen 18-2-1770, marskramer, overl. Woltersum 5-1-1854, zn. van Theodoricus Wijrdeman en Anje Hindriks, tr. Uithuizen 13-12-1801
9. **Aaltje Jiltes Keizer**, ged. Uithuizen 31-3-1771, overl. Woltersum 6-11-1851, dr. van Jilte Kornelis Keizer en Reinauw Sieverts Luddens.
10. **Jakob Jans Alkema**, geb. Grauwedijk onder Wittewierum, ged. Wittewierum 9-11-1766, tapper en kastelein, overl. Woltersum 18-10-1826, zn. van Jan Okkes, landbouwer, en Aaltjen Jans, otr./tr. Woltersum/Wittewierum 12/13-5-1799
11. **Aartje Everts Broek[s]ema**, ged. Woltersum 12-10-1777, bij het huwelijk te Grauwedijk, kasteleinsche (1836), overl. Ten Boer 25-9-1836, dr. van Evert Willems en Roelfjen Harms.
12. **Hendrik Berends Broek[s]ema**, ged. Scharmer 1-1-1769, dagloner te Slochteren (1832), overl. Slochteren (oud 86 jr.) 13-2-1855, zn. van Berent Thies en Zaartje Klasens, tr. Ten Boer 2-4-1797
13. **Anje Willems Tob**, ged. Woltersum 10-3-1765 (samen met een tweelingzuster Derkje), overl. Slochteren 29-11-1832, dr. van Willem Jans [Tob] en Bregtje Derks [Dijkema].
14. **Aaldrik Ennes van Eie**, ged. Woltersum 24-10-1779, dagloner, overl. Woltersum 19-9-1837, zn. van Enne Aaldriks en Jaapkje Thomas, tr. Woltersum 30-9-1804
15. **Hilje Mennes [van Dijk]**, ged. Woltersum 9-1-1785, overl. Woltersum 29-12-1851, dr. van Menne Derks [van Dijk] en Jantje Oopkes [Ganseveld].

***Het Veenkoloniaal Museum in Veendam . .
het meest verrassende museum van de regio !***

U ontmoet er de turfsteker, neemt plaats in de roef van een binnenschip, staat oog in oog met een zeeman en kunt zelfs een echte scheepsjager tegen het lijf lopen. Voordat u het weet neemt u samen met hem plaats in een oergezellig, ouderwets café.

Het Veenkoloniaal Museum is dé plaats voor een succesvolle start van uw familiereünie of personeelsuitje.

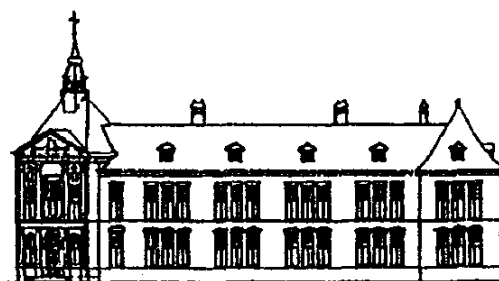
Op uw verzoek verzorgen wij dagvullende arrangementen.

Het Veenkoloniaal Museum is bovendien de uitgever van de Veenkoloniale Volksalmanak. Al vanaf f 35,- ploft deze jaarlijks op uw deurmat. Bovendien ontvangt u voor dit bedrag twee keer het magazine 'Omzien naar het Museum' met daarin opgenomen de museumkalender, en heeft u het hele jaar, samen met uw partner, vrij toegang tot het museum.

Voor meer informatie: 0598 616393

VEENKOLONIAAL MUSEUM

Winkler Prinsstraat 5 - 9641 AD Veendam
tel 0598 616393 - fax 0598 616590
e-mail: veenkol@veenkoloniaalmuseum.nl
www.veenkoloniaalmuseum.nl

Groninger kapiteins te Alblasserdam ¹

door H.W.G. van Blokland-Visser

Na de Franse tijd kampten de reders in Rotterdam, Dordrecht en omgeving met een tekort aan gekwalificeerde bemanningsleden. Hollands personeel was schaars, doordat na het opheffen van de VOC in 1795 en vervolgens de oorlog met de Engelsen en de Fransen bijna de gehele grote Hollandse vloot (in 1780 waren er 3000 schepen) met zijn personeel verdwenen was. In 1825 waren er nog maar 1000 schepen over, waarvan er 50 geschikt waren voor een zeereis naar Oost-Indië en de enkele Hollandse gezagvoerders die nog over waren, vonden het varen op een boerenschuit, zoals zij de schepen noemden die buiten de stad waren gebouwd, beneden hun waardigheid (Fam. Smit, blz. 293). Ook Dordrecht en Alblasserdam kampten met het probleem van tekort aan goede bemanning en haalden daarom hun kapiteins en stuurlieden uit Oost-Groningen en Duits Oost-Friesland. De rest van de bemanning kwam voornamelijk ook uit deze gebieden en uit Katwijk en de Waddeneilanden. In Oost-Groningen en het naastgelegen Oost-Friesland/Duitsland waren de scheepsbouw en scheepvaart blijven bestaan en deze hadden intensief contact met elkaar. Toen tijdens de Franse en later de Engelse oorlog de Eems, Elbe en Wezer waren geblokkeerd, bleven de schippers uit de Veenkoloniën en Oost-Friesland gewoon handel drijven. Zij deden dit via het neutrale staatje Kniphausen boven Wilhelmshaven aan de Jade met 10 km vrij strand, de kleine haven Inhausersiel en de vrijhaven Varel ten zuiden van Wilhelmshaven.

Een kapitein verdiende in die tijd, tussen 1825 en 1850, 100 gulden per maand en een eerste stuurman 70 gulden. Kapiteins en stuurman waren meestal lid van een zeemanscollege dat de zaken voor hen behartigde en enige sociale zekerheid gaf. Als kapitein voerden zij dan de kapiteinsvlag met hun kapiteinsnummer erin. De vlag van het in 1819 opgerichte zeemanscollege van Rotterdam, was bijvoorbeeld groen/wit/groen met de letter R en in het wit een nummer.

Een voorbeeld van de kapiteins en stuurlieden, die zich vanuit de Veenkoloniën en Oost-Friesland in Alblasserdam vestigden zijn de gebroeders Harm Geerts en Pieter Geerts Pott. Zij kwamen uit een zeevaardersgeslacht te Oude Pekela. Dit geslacht begint met Geert Harmz Pott (gezagvoerder), geboren 1761 te Oude Pekela, op zee vergaan november 1821 en getrouwd met Roelina Bonnes. Zijn twee zonen, Harm en Pieter, trokken naar Alblasserdam om daar voor de reder en scheepsbouwer Cornelis Smit te gaan werken als gezagvoerder en stuurman op diens schepen.

De eerste zoon Harm Geerts Pott (zie foto rechts ²) werd geboren 26 november 1803 te Oude Pekela, was kapitein der koopvaardij, en overleed 10 augustus 1865 te Alblasserdam. Hij trouwde 10 februari 1840 te Alblasserdam met Geertje van der Hoogt (1816-1870 te Alblasserdam), dochter van Pieter van der Hoogt, korenmolenaar, en Geertje Vroege. Harm was lid van het Zeemanscollege te Rotterdam (1837-1865) en had vlag R 87 als gezagvoerder op de bark 'De Nederlanse Nijverheid' (1837-1843), de bark 'Kolonel Koopman' (1844-1848), de bark 'De Noord' (1848-1851) en op de 'Vertrouwen' (1851-1857), allemaal schepen van Cornelis Smit te Alblasserdam. In 1847 was hij mede-eigenaar van een stuk grond naast het molenterrein van

Pieter van der Hoogt, korenmolenaar te Alblasserdam. In 1863 was hij lid van de sociëteit 'De Eendracht' te Alblasserdam.

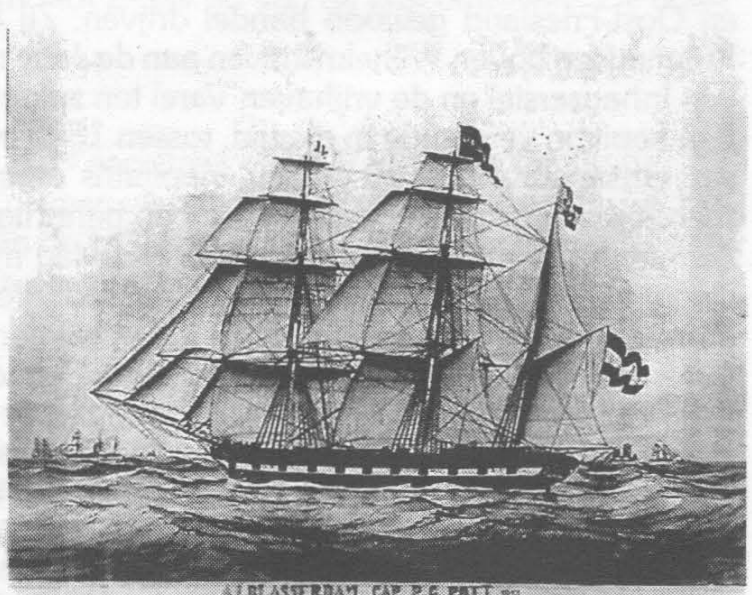

De tweede zoon, Pieter Geerts Pott (zie foto links ³), werd geboren op 19 september 1815 te Oude Pekela en overleed 27 december 1868 te Alblasserdam. Ook hij was kapitein der koopvaardij. Hij trouwde 26 maart 1846 te Alblasserdam met Bastiaantje Pijl (1817-1888 te Alblasserdam), dochter van Jacob Pijl en Neeltje de Haan. Pieter was stuurman bij zijn broer Harm Geerts op 'De Nederlandse Nijverheid' (1842-1843). Hij was lid van het Zeemanscollege te Rotterdam (1847-1868) met vlag R 208 en was gezagvoerder op 'De Dankbaarheid' van de Nederlandse Handel Maatschappij, waarvan Cornelis Smit reder was (1846-1850), 'De Alblasserdam' (1850-1858, zie foto rechtsonder ⁴) en 'De Nieuwland' (1858-1867). Deze laatste twee schepen waren van reder Jan Vroege te Alblasserdam.

Twee zoons van Harm Geerts Pott, Pieter en Cornelis, voeren later eerst als stuurman en daarna als gezagvoerder voor de reder Jan Smit, zoon van de eerder genoemde Cornelis Smit.

Pieter Harms Pott (geb. Alblasserdam 23 april 1843, overl. aldaar 16 januari 1915) kreeg zijn stuurmansopleiding te Dordrecht (diploma 10-2-1865), was kapitein der koopvaardij, werd in 1881 lid van het zeemanscollege te Rotterdam en voerde vlag R 52. Hij trouwde 20 december 1871 te Alblasserdam met Cornelia de Haan (1843-1911 te Alblasserdam), dochter van Arie de Haan en Antje Jonker. Hij was eerst stuurman op de barken 'Hollands Trouw', 'Maria Diederika' (beide van reder Jan Vroeg te Alblasserdam) en 'Johanna', was in 1876-1877 gezagvoerder op de bark 'Graafstroom' en van 1878-1888 gezagvoerder op de clipper/fregat 'Johanna', beide schepen van en gebouwd door Jan Smit Czn. te Alblasserdam.

Cornelis Harms Pott (geb. Alblasserdam 7 juni 1856, overl. aldaar in 1914) was stuurman der koopvaardij. Hij trouwde in 1885 te Alblasserdam met Jordine le Clercq, geboren te Goes, dochter van Simon le Clercq, kapitein der koopvaardij, en Maartje Donkers. Hij was in 1879 stuurman onder gezagvoerder Simon le Clercq (later zijn schoonvader) op het fregat 'Cornelia' van de reder/scheepsbouwer Jan Smit Czn.

1. Dit stuk is een korte bewerking van het artikel "De Dulits/Oost-Friese kapiteins van Cornelis Smit Jzn. te Alblasserdam in de 19^e eeuw (1)", gepubliceerd in het Kwartaalblad van de historische vereniging "West-Alblasserwaard", 20^e jaargang nummer 1, maart 2001, blz. 18-24. Met enkele aanvullingen (juli 2002).
2. Harm Geerts Pott. Collectie Leen Smit, Vereniging Kaap Hoorn Vaarders.
3. Pieter Geerts Pott. Collectie Leen Smit, Vereniging Kaap Hoorn Vaarders.
4. De bark "Alblasserdam" in 1853, reder Jan Vroege te Alblasserdam, gebouwd op de werf van Cornelis Smit Jzn.

Nieuws van de archieven

Redactie Henk Hartog

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000;

www.groningerarchieven.nl

Cursussen

Ook in het najaar van 2002 verzorgen de *Groninger Archieven* een aantal cursussen, waaronder een paar nieuwe. Ook zijn er weer de voorlichtingsmiddagen over de mogelijkheden van de studiezaal (zie pagina 68 in dit nummer).

Nieuwe informatiebladen

De serie informatiebladen voor studiezaalbezoekers is sterk uitgebreid.

Naast gebruiksaanwijzingen voor het bedienen van (nieuwe) apparaten in de studiezaal en instructies voor het aanvragen van stukken en raadplegen bibliotheekcatalogus, zijn er drie uitgebreide informatiebladen voor onderzoekers samengesteld: (1) Zoeken naar schepen, (2) Zoeken naar militairen en (3) Beginnen met familieonderzoek.

Nieuw verschenen genealogieën (toegang 1769)

21107 **Bulthuis en Drayer**. Genealogie Bulthuis-Drayer. Voorouders van Harm Bulthuis (Vlagtwedde 1939) en Janita Drayer (Wildervank 1941), met veel extra informatie en foto's; 275 pagina's.

21113 **Warning**. Warning, de voorouders van mijn moeder en hun nageslacht. Stamouders van deze katholieke familie zijn de bierbrouwer Johannes Warninck en Emerentiana Mucerus, die in 1675 te Groningen trouwden; 104 pagina's.

BOEKHANDEL GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53

9712 HC Groningen

Email: gwalter@noord.bart.nl

Tel 050-312 25 23

Fax 050-318 66 30

De specialist in het Noorden voor Groningana

In deze rubriek komen interessante homepages en nieuwe digitale bestanden aan bod. Tips kunt u mailen aan antonia.veldhuis@hetnet.nl.

Hans Homan Free wees me op zijn homepage www.homepages.hetnet.nl/~homanfree/Cdroms.htm waar diverse CD-roms worden aangeboden die interessant zijn voor genealogen met Drentse voorouders. Zo is het afdelingsorgaan van de NGV Drenthe (*de Threant*) op CD gezet en te koop. Dat is ook het geval met *Ons Waardeel / Spint Arwten* en het Drents Genealogisch Jaarboek van 1994–2000. Verder zijn bij hem de “Momberprotocollen” van Gieten, Gasselte, Zuidlaren, Anloo, Borger en Gasselternijveen te koop. Op deze CD's staan naast een uitgebreide index de originele ingescande stukken. Ook de Drentse naamsaanneming is bij hem te verkrijgen.

Een paar nuttige algemene bladzijden voor (rand)informatie:

Genealogisch vademecum www.wazemar.org/genealogie-a-z/ency/encyb-a-z.htm is een woordenboek met genealogische termen. Alfabetisch op encyclopedie en op trefwoorden. Via **items** op de startpagina kan men **familienaam** kiezen, waar verklaard wordt, wanneer de naam ontstond, hoeveel naamdragers er zijn en er wordt verwezen naar literatuur. Dit is ook rechtstreeks op te roepen via <http://www.wazemar.org/familienamen/a-familienamen.htm>.

De taal van het water http://members.tripod.lycos.nl/lexicon_water/lexk.html geeft alfabetisch de verklaring van scheepstermen, dus ook van boten. Vaak is de verklaring voorzien van een plaatje of tekening. Leuk voor mensen met schippers als voorouders of in de familie.

Voor de mensen met Friese voorouders: via www.Ryksargyf.nl, **welkom** en **genealogie** komt men op de pagina van digitaal onderzoek. O.a. geboorte, huwelijk en overlijden van 1811 tot resp. 1902, 1922 en 1942. Verder DTB-gegevens van vóór 1811 (nog in opbouw), naamsaanneming van 1811 en quotisatiecohierien (belasting) van 1749. De laatste geeft ook het beroep en via de te betalen belasting kan het vermogen worden uitgerekend.

Via www.gemeentearchief.nl, **stamboomgegevens** (rechts onder) komt men op **nadere toegangen** en kan men zoeken naar gegevens over Leeuwarder voorouders. Hieronder de verdeling in onderzoek voor en na 1811 met daaronder een uitgebreide database: o.a. dopen, huwelijken en begraven voor 1811, idem van na 1811, wezen uit het weeshuis, bewonerslijsten, register civique en schippersgilde 1554–1823. Totaal circa 470.000 records.

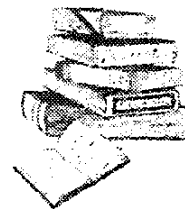
Het digitale zoekprogramma GenLias is nu eenvoudig(er) te bereiken door het in-tikken van www.genlias.nl.

[Www.nationaalarchief.nl](http://www.nationaalarchief.nl) geeft naast **collectie**, **voorouders**, **onderwijs**, **archiefbeheer** en **organisaties** in de tussenbalk: **nieuws**, **agenda** en **tips**. Onderin het scherm staat een tijdbalk vanaf 1600. Met het handje op een plaatje gaan staan levert een vergroting, klikken geeft een uitleg met een illustratie, welke allen te vergroten zijn. Er is keuze uit **Verenigde Oostindische Compagnie** en **Hoogtepunten uit de Nederlandse geschiedenis**.

Tot slot een vraag: wie weet hoe je kunt zien welke wijzigingen er sinds de laatste keer, dat je een bepaalde homepage bezocht, zijn geweest?

Nieuwe boeken: Verschenen of nog te verschijnen

Elko van der Laan

Nieuwe boeken

Boer en heer. Y. Botke. Groninger Historische Reeks, uitgeverij Van Gorcum, Assen 2002. Doctoraalscriptie, waaraan het boek "De Groninger boer" is voorafgegaan.

Helaas is het boek niet leverbaar; een herdruk wordt door de uitgever overwogen. De recensie kunt u in de volgende aflevering van dit blad tegemoet zien.

Herman Derk Louwes (1893-1960). Burgemeester van de Nederlandse landbouw. H.M.L. Geurts. *Historiae Agriculturae* 32, uitgeverij Nederlands Agromisch Historisch Instituut, Groningen 2002. ISBN 9003671589x, 372 pagina's, geïllustreerd, € 27,75.

In dit boek wordt de totstandkoming van de Stichting voor de Landbouw (in 1954 opgevolgd door het Landbouwschap) beschreven en de rol van H.D. Louwes in dit proces. Als telg van een Gronings hereboerengeslacht met een rijke bestuurders-traditie, benutte hij zijn in voorgaande decennia opgebouwd gezag voor het tot stand brengen van betere verhoudingen tussen boeren en landarbeiders. Uiteindelijk zou dit resulteren in eenheid, waardoor de landbouw zich als machtsfactor zou kunnen doen gelden bij politiek en overheid.

Grafbloempjes. Kerkhoven en begraafplaatsen in de gemeente Groningen. E. Houting. Uitg. Noordboek, ISBN 9033012510, 96 pagina's, geïllustreerd, € 12,00.

Dit werk handelt over bestaande en verdwenen kerkhoven en begraafplaatsen. Men kan het als een gids beschouwen om naar het verleden terug te gaan, de schoonheid van ligging en aanleg te bewonderen en even tot bezinning en overpeinzing te komen op deze stille plekken. De oudst bekende kerk, een voorganger van de Martinikerk, gaf bij opgravingen rondom graven prijs uit de 7^e tot 9^e eeuw. In deze periode spreekt men van grafvelden. De boomkisten en plankkisten werden gedateerd met de C14-methode. Begravingen in kapellen en kerken zijn gebruikelijk geweest voor de welgestelden. De gewone man had zijn laatste rustplaats op het kerkhof buiten het gebouw.

Woelig Groningen 2. Verhalen uit het verleden van de stad. B. Hofman. Uitg Noordboek, ISBN 9033011484, 112 pagina's, geïllustreerd, € 12,00.

Achtenveertig onderwerpen verhalen op een luchthartige manier van de geschiedenis van de stad in een actuele context.

Met gevelde lans en losse teugel. Kozakken in Nederland, 1813-1814. A. Aalders. Uitg. E. Forsten en Profiel, ISBN 9076781044, 152 pagina's, geb., € 26,50.

Aan 't waark. E. Houting en H. Santing. Uitg. Reco, 126 pagina's, € 13,50. 25 beroepen die verdwenen of bijna verdwenen zijn. Enkele voorbeelden: tinverlaker, loodzetter, kiepkerel, dienstmeid.

Een verhaal over (olie-)molens. G.H. Spoelman. Eigen uitgave, maart 2002, 54 pagina's, geïllustreerd, € 7,00.

Derde werkje alweer van deze molenaar in hart en nieren uit Mensingeweer. Men vindt er beschrijvingen in van koren- olie- en watermolens in voornamelijk de provincie Groningen.

Gedane zaken. 20^e eeuw in 32 portretten. Uitgeverij Endymion, ISBN 9076535027, 144 pagina's, gebonden.

Ook dit boek gaat over beroepen en de verhalen van beoefenaren. Met een cd.

Kerkrestauraties in Groningen. Uitg. Walburgpers i.s.m. Stichting Oude Groninger Kerken. ISBN 905720192x, ingenaaid, € 22,50.

Uitgave ter gelegenheid van het afscheid van voorzitter Harry de Olde van de Stichting Oude Groninger Kerken.

Nog te verschijnen: Boerderijenboek van Vriescheloo

Na 13 jaar archiefonderzoek is het "Boerderijenboek van Vriescheloo" gereed. Uitgangspunt voor het boek is de eerste kadasterkaart uit 1832 (in het boek opgenomen) die van deze omgeving is gemaakt. Alle boerderijen, maar ook alle huizen van ambachtlieden en arbeiders, die op deze kaart staan, zijn qua bewoning gevolgd tot op de dag van vandaag.

Het boek beschrijft de bewoningsgeschiedenis (eigenaren, huurders en inwonende arbeiders) van in het kerspel Vriescheloo, dat bestond uit het dorp Vriescheloo en het daarbij behorende gehucht Lutjeloo op ruim 700 bladzijden, voorzien van meer dan 120 foto's. Tevens zijn een aantal hoofdstukken over "bijzondere onderwerpen" in het boek opgenomen: archeologie (dr. H. Groenendijk); veldnamen (dr. R. Ebeling); de grenzen van het kerspel; de strijd tegen het water; de namen van wegen e.d.; de dorsmachine; de schippers.

Bestellen bij voorintekening (vóór 15 september 2002) door overmaken van € 34,- op rekeningnr. 35.17.43.065 t.n.v. Boerderijenboek, Hoorntjesweg 9 Winschoten. Na 15 september 2002 bedraagt de prijs € 39,95.

Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten. Verzendkosten binnenland bedragen € 7,-.

Een bijzondere merklap

Lars en Femke Roobol, Alkmaar, roobol@familyaffairs.nl

Het afgelopen jaar hebben wij onderzoek verricht naar de herkomst van een vroeg 18^e-eeuwse merklap, uit de erfenis van **Tjomme de Boer** (geboren in 1894 te Goingarip, Friesland) en **Aaltje Jakoba Dijk** (geboren in 1895 te Siddeburen, Groningen).

Het was bij aanvang van het onderzoek niet duidelijk of de merklap Fries of Gronings was, maar in samenwerking met het Fries Museum in Leeuwarden en het Veenkoloniaal museum in Veendam is vast komen te staan dat deze toch uit Groningen moet komen, vanwege een aantal specifiek Groningse letters en motieven die op de doek te vinden zijn.

Ook typisch Gronings is de volgende tekst die op de doek te lezen is:

ANNO 1716 IanTIEn PIETERS * HEEFT * DESE * LETTER * DOECK * BEGIInT
* DOE * SI * InT * TIEnDE * IAER WaS.

Wat ook bijzonder is aan de doek is het volgende:

DIT • IS • DE • TIT • DER • GEBOORTE • VaN • VaDER • MOEDER KINDEREN
PT HI ♦ IP ♦ TP ♦ GP ♦ DP 1718 D
1673 1685 1707 1709 1713 1717 IP M N

Hiermee verandert de doek van een stukje huisvlijt in een genealogisch document.
We kunnen het als volgt duiden:

Pieter T., geboren in 1673, is getrouwd met H.I., geboren in 1685. In 1718 waren er vier kinderen in leven:

1. Iantien Pieters, geboren in 1707.
2. T. Pieters, geboren in 1709.
3. G. Pieters, geboren in 1713.
4. D. Pieters, geboren in 1717.

Tot op heden is het ons nog niet gelukt om dit gezin, dat dus vermoedelijk ergens in Groningen heeft geleefd, te achterhalen. Wij zouden graag in contact komen met mensen die ons meer over de maakster van de merklap en haar ouders zouden kunnen vertellen.

De onbekende Simon Geukes

Herma C. Geukes Foppen, Uftdam

Als je het plan opvat om genealogisch onderzoek te doen naar de Groningse familie Geuke(n)s, dan ga je in zoveel mogelijk archieven kijken of er personen zijn met die naam. Vervolgens kijk je of er een familierelatie bestaat met de Groningse familie Geuke(n)s. Een van de aangeboorde archieven was het Algemeen Rijksarchief in Den Haag. Daar wordt het militair archief bewaard. Uit het stamboekendepôt uit de 'Stamboeken: oorlogen voor 1813', inventarisnr. 149, blz. 64 kwam de volgende overlijdensakte tevoorschijn:

NOM et PRÉNOMS du militaire ou Employé militaire.	LIEU DE NAISSANCE et département.	NOM ou NUMÉRO du corps ou Administration.	JOUR du décès.
Geukes Simon fusilier	Harlingen Friesland frise	147 ^e de ligne 2 ^e Bat ^{on} 2 ^e Comp ^{ie}	10 mars 1814. hôpital de Breslau.

Informatie ingewonnen in de provincie Friesland naar de doopdatum en de namen van de ouders van Simon Geukes leverde niets op, hetgeen reeds bij voorbaat ver-

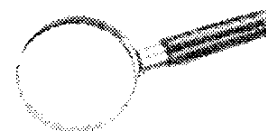
ondersteld werd, omdat de naam Geuke(s) daar onbekend schijnt te zijn. In Noord-Duitsland heet het gebied tussen de steden Emden en Wilhelmshaven Oost-Friesland. De kuststrook van dit gebied wordt het Harlingerland genoemd. Is Simon Geukes daar geboren en is zijn overlijdensakte ten onrechte in het Nederlandse archief terecht gekomen? In Noord-Duitsland is de naam Geuke(s) wel bekend.

In de jaren voor 1814 was Napoleon keizer van Frankrijk. Hij voerde oorlogen met diverse landen binnen Europa. Vooral het machtige tsarenrijk Rusland wilde hij graag onder de voet lopen. In de jaren 1812 en 1813 deed hij pogingen daartoe. Landen, als Oostenrijk, Engeland en Pruisen schoten Rusland in 1813 te hulp. In oktober 1813 werd het Franse leger bij Leipzig verslagen. Was Simon Geukes bij deze oorlogshandelingen betrokken en belandde hij gewond in het ziekenhuis van Breslau, de tegenwoordige stad Wroclaw in Polen? Had hij zich aangesloten als soldaat bij het Pruisische leger? Een antwoord hierop zal mogelijk in Duitsland gevonden moeten worden.

Van een familierelatie van Simon Geukes met de Groningse familie Geuke(n)s zal vermoedelijk geen sprake zijn. Een genealogie van de Groningse familie Geuke(n)s is in mei 2002 in boekvorm verschenen.

Vragen en antwoorden

redactie Thijs IJzerman

- Voor de spelregels van deze rubriek: zie *HuppelDePup* nr. 1 van dit jaar blz. 29
- Adres: Hoendleple 117, 9743 AP Groningen; e-mail: thijs.ijzerman@planet.nl

Antwoorden

1994/11 GEERTS

Aeltien Geerts trouwt april 1746 met Jacob Harms Ursel; zij was eerder getrouwd met Philippus Geerts, hij met Swaentien Lammerts.

Ouders van Jacob Harms Ursel zijn Harm Roelefs Ursel (geb. ongeveer 1655) en Wendel Hindriks. Drie kinderen mij bekend:

1. Roelf, ged. Veendam 21-9-1690, getrouwd Wildervank maart 1712 met Annigjen Jans
2. Harmen, ged. Veendam 29-3-1696, getrouwd Wildervank 6-12-1720 met Claesje Pieters
3. Jacob Harms, ged. Veendam 23-10-1698
4. Jan, geb. 4-9-1701

Alles is te vinden in de Oedipus-bestanden van Veendam / Wildervank.

Teijo Doornkamp, Peize

1998/20 KREITER-KREUTER

Es handelt sich um Friesoythe bei Oldenburg in Niedersachsen/Deutschland. Ende des 17. Jahrhunderts siedelte sich dort ein gewisser Balthasar Kreuter oo Elske von Hagel an. Der älteste Sohn Peter (geb. 1680) verließ Friesoythe und heiratete 1709 in Bellingwolde.

Johann Lüschen, johann.lueschen@nwnd.de

1999/30 OOSTING

Rhine Oosting=Remmert Oosting, geb. 't Zandt 7 februari 1859.

J. Dijkema/A. Ghijssels, Vlissingen

1999/32 KOKE

John Koke, geb. Grand Rapids 11-8-1883, overl. Los Angeles 15-1-1964.

Van deze John (Johannes) heb ik een fotoafdruk toen hij ongeveer 5 jaar was.

Hij trouwt in 1910 met Neltha Ghijssels, geb. 6-4-1887, overl. Los Angeles 16-1-1962.

Meer gegevens over de voorouders van John, geb. 11-8-1883 heb ik.

H.E. Koke, h.e.koke@hccnet.nl

2001/3 SLAGTER

I. Hendrik Slagter, geb. Hellum 11-2-1859, schipper, overl. Drachten (Smal-
lengerland) 8-5-1923, begr. te Hellum, tr. Slochteren 7-6-1884 Pieterke Kroes,
geb. Schildwolde 21-12-1865, dienstmeid, overl. Groningen 15-5-1955, begr.
te Hellum, d.v. Albert Kroes en Jantje Veldhuis.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. Jantje, geb. Delfzijl 4-11-1884
2. Fennechien, geb. Schildwolde 22-1-1886, overl. aldaar 9-5-1886
3. Fennechien Grietje geb. Appingedam, 27-2-1887;
4. Albert, geb. Hellum 17-5-1889, volgt II;
5. Lammechien, geb. Loppersum 25-4-1891, overl. aldaar 2-5-1891;
6. Janna, geb. Appingedam 18-9-1893;
7. Lammechien, geb. Slochteren 5-9-1896;
8. Jan, geb. Delfzijl 5-4-1900;
9. Pieter, geb. Hellum 1-9-1902;
10. Harm, geb. Wirdum 11-6-1904.

II. Albert Slagter, geb. Hellum 17-5-1889, schipper, overl. Harderwijk 28-2-
1988, begr. te Wageningen, tr. Veendam 4-3-1911 Fennechien Oorburg, geb.
Veendam 2-3-1889, overl. Wageningen 6-3-1966, begr. aldaar, d.v. Heijo
Oorburg en Ida Wijngaard.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. Pieterke, geb. Holwierde 12-8-1911;
2. Ida, geb. Tjuchem 4-12-1912;
3. Hendrik, geb. Onstwedde 4-12-1915;
4. Heijo, geb. Emmen 25-8-1919, schipper, overl. Groningen 13-6-1992,
begr. Wageningen 17-6-1992;
5. Jantje, geb. Groningen 4-6-1921;
6. Alida, geb. Doorwerth 25-9-1928, tr. Amsterdam 17-1-1951 Pieter Bijl,
geb. Vlagtwedde 24-10-1926, schipper, z.v. Jan F. Bijl en Anna Edens.

De redactie is de naam en het adres van de antwoordgever helaas kwijtgeraakt. Wil
degene die dit antwoord inzond, zich nog een keer melden?

2002/20 ABÉ

Jan Leenderts Abé is geboren Meeden op 1 mei 1786, gedoopt Meeden 7 mei
1786, overleden Veendam (Korte Akkers) 30 augustus 1855 trouwt Elysabeth
Geerts (Ruizinga/Ruzius). Kind Lammechijn is volgens mijn gegevens geboren te
Muntendam op 21-2-1808 en niet in Zuidbroek.

september 2002, jaargang 9 nr. 3 HuppelDePup

Jan Leenderts is een zoon van Leendert Derks, geb. ca 1742, overleden Meeden 3-4-1817, tr. Meeden 15 april 1769 Frouke Jans, dr. van Jan Bartels en Anneke Hendriks.

Leendert Derks is een zoon van Derk Meertens, ged. Meeden 12 mei 1709, tr. 27 mei 1731 Martje Jans, ged. Westerlee 26 september 1707, dr. van Hindrik Jans en Zie Jans.

Derk Meertens is een zoon van Meerten Leenderts, ged. Meeden 1 april 1681, overleden vóór 1747, tr. Meeden 7 oktober 1708 Anje Derkx.

Meerten Leenderts is een zoon van Leendert Berents, trouwt Hindrukijn.

Bert van der Laan, Rhenen

Vragen

2002/22 SCHUUR

Wie kan mij verder helpen, Ik zoek gegevens over Jan Schuur geb. 19-4-1851 te Finsterwolde; hij was getrouwd met Menna Veld. Wie waren zijn ouders en broers en zussen.

F.J. Schwartz, Wezup

2002/23 OOSTING

Lieuwe (Lijwe) Reinders Oosting, ged. Roden, 26-12-1740, overl. aldaar 19-1-1826. Hij tr. (1) Tolbert 8-4-1764 Kunje Alles, d.v. Alle Meynderts en Tjeetske Jacobs, ged. Tolbert 19-8-1742, begr. Niebert 11-10-1771; (2) Tolbert 19-7-1778 Peterke Lammerts, d.v. Lammert Reurts en Jantje Jannes, ged. te Tolbert, overl. vóór 1826. Gevraagd: meer gegevens over nakomelingen uit beide huwelijken.

Bé Langenburg, Emmen

2002/24 CARSTEN-OOSTING

Tjeetstke Lieuwes Oosting, (dochter uit 1e huwelijk 2002/23) ged. Tolbert 20-9-1767, overl. verm. vóór 1807, zij tr. Leek 16-9-1798 Jacob Carsten, 'beiden van het erf van Romen'. Jacob Carsten overl. vóór 1840. Zij vertrokken 15-9-1798 met attestatie naar Leek.

Jantje Lieuwes Oosting (dochter uit 1e huwelijk 2002/23), geb. Tolbert 3-6-1770, overl. Zulte (Roden) 31-12-1840, tr. Jacob Carsten (Jacob Carsten was dus met twee zussen getrouwd).

Gevraagd: nadere gegevens omtrent deze echtparen en hun nageslacht.

Bé Langenburg, Emmen

2002/25 LAMMERS

Meer gegevens over het voorgeslacht en familie van Peterke Lammers, ged. Tolbert, overl. vóór 1826; zie vraag 2002/23.

Bé Langenburg, Emmen

2002/26 VEENSTRA

Ik zoek Andries Veenstra, getr. 14-5-1891 met Siebrigje Tjoelker. Ze zijn getrouwd in Friesland, verhuisd naar Doezum of Grootegast. Drie kinderen zijn er in Friesland geboren, maar ook 3 of 4 kinderen in Doezum of Grootegast. Siebrigje is waarschijnlijk daar overleden. Wie kan mij helpen?

Wiesje van Ginkel, Gorredijk

Bestuur van de afdeling Groningen van de Nederlandse Genealogische Vereniging

- **Voorzitter** J.W.H. van Campen De Hop 4 9301 PM Roden
jwh@dolfijn.nl 050 – 501 82 14
- **Vice-voorzitter** M.J. IJzerman Hoendiep 117 9743 AP Groningen
(Afgevaardigde) *thijs.ijzerman@planet.nl* 050 – 311 97 07
- **Secretaris (a.i.)** R. Ploeger Grutto 16 9728 XJ Groningen
ruploeger@hetnet.nl 050 – 525 15 09
- **Penningmeester** G.J. Kaman-Broekhuizen Tammingastraat 9 9978 PA Hornhuizen
(Webmaster) *annet@kaman.nl* 0595 – 48 70 74
- **Bestuurslid** N.T. de Oude Turfsingel 35 9712 KJ Groningen
(DIP) *ntdeoude@wxs.nl* 050 – 318 95 55
- **Bestuurslid** L. van der Spoel Peizerweg 68-56 9726 JM Groningen
spoel@worldonline.nl 050 – 314 00 30

Redactie HuppelDePup

H.J.E. Hartog	Snelliusstraat 28	9727 JN Groningen	<i>hjehartog@wanadoo.nl</i> 050 – 525 33 33
J.B. Kranenburg	Westinghousestraat 36A	9727 GX Groningen	050 – 526 41 57
E.F. van der Laan	Valge 3	9965 PD Leens	0595 – 57 19 92
L. van der Spoel	Peizerweg 68-56	9726 JM Groningen	050 – 314 00 30
A. Veldhuis	Dr. A. Plesmanlaan 75	9269 PJ Veenwouden	0511 – 47 58 98
M.J. IJzerman	Hoendiep 117	9743 AP Groningen	050 – 311 97 07

Contactdienst (CALs)

T.K.J. Wagenaar	Spiegelstraat 103	9721 JT Groningen	<i>tkjwagenaar@hotmail.com</i> 050 – 526 67 01
-----------------	-------------------	-------------------	---

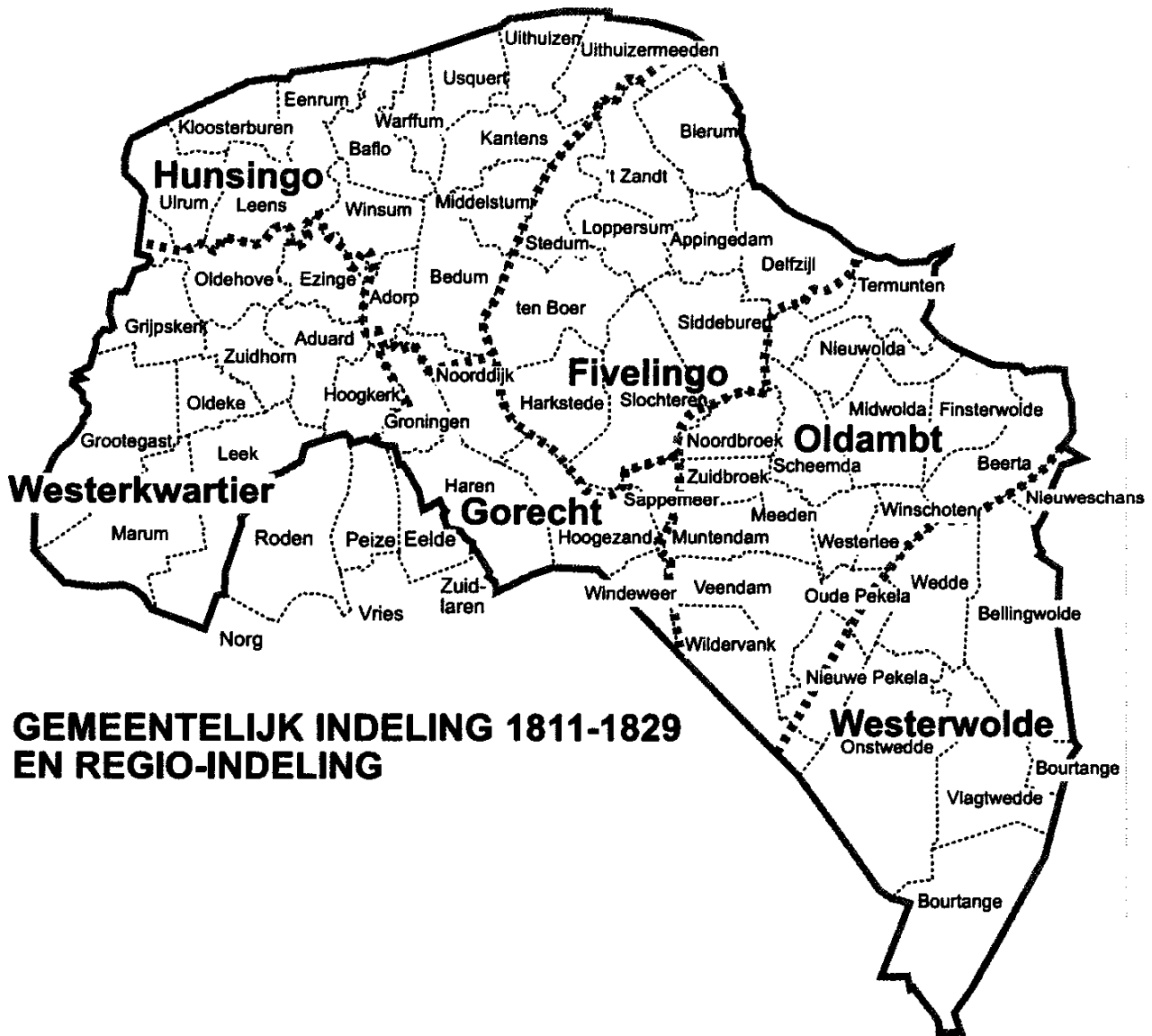
Knipseldienst

F. Renssen	Hoofdweg 396	9765 CT Paterswolde	<i>renssen@wanadoo.nl</i> 050 – 309 40 55
------------	--------------	---------------------	--

Afdelings website

www.ngvgroningen.nl

Kin'n wie joe help'n?		BBS	Computer algemeen	Contactdienst	Genealogie beginners	Genealogie gevorderden	Heraldiek	HazaData	NGV algemeen	ProGen	Internet	Kadaster	Notarieel
Ir. A. Daae	050 – 309 22 93						✓						
M.J. de Lange	058 – 280 24 85				✓	✓		✓					
M.J. IJzerman	050 – 311 97 07				✓	✓		✓	✓			✓	✓
J.W.H. van Campen	050 – 501 82 14				✓	✓							
H.J.E. Hartog	050 – 525 33 33				✓	✓			✓				
Mw. A. Veldhuis	0511 – 47 58 98				✓	✓							
P. Molema	079 – 342 36 80	✓	✓					✓			✓		
R.O. Roffel	050 – 577 04 01							✓					
T.K.J. Wagenaar	050 – 526 67 01			✓						✓			
E. Landzaat	050 – 573 57 74								✓	✓			
G.W. Kuijk	050 – 403 15 97							✓					

**GEMEENTELIJK INDELING 1811-1829
EN REGIO-INDELING**

HuppelDePup

ISSN-nummer: 1380-7277

Indien onbestelbaar: Eddy Landzaat, Boeg 106,
9733 ER Groningen